

POLITIKERSKOLEN: ROLLER

2

En folkevalgt er både ombud og leder. – Det er viktig å være tydelig på rollene, sier Asker-ordfører Lene Conradi (H).

SIDE 10

2,2 UBRUKTE MILLIARDER

To måneder før året er omme sitter Husbanken fortsatt igjen med vel halvparten av årets tilsagnsramme for sykehjem og omsorgsboliger.

SIDE 8

ÅRETS KOMMUNE- PROFIL 2019

Foreslå din kandidat nå! Hvilke politiske, administrative og faglige ledere har utmerket seg i år?

SIDE 12

Kommunal Rapport

Uavhengig av partier og organisasjoner • 33. årgang • kommunal-rapport.no

A-post Abonnement

Varsling

Slet med selvmords-tanker

Et lederopprør snudde opp ned på livet til Gry Sjødin Neander. Hun måtte **FORLATE JOBBEN** som rådmann i Kongsvinger, og livet falt i grus. God hjelp fra familien og en psykiater ble redningen.

SIDE 4

Foto: MAGNUS KNUITSEN BJØRKE

KOMMENTAR Rødgrønne samarbeid i de store byene kan bli modell for ny regjering i 2021, både for politikk og nye partnere SIDE 15

ANNONSE

Kommune- barometeret 2019

– et godt verktøy i budsjettfasen

For mer info og bestilling: kommunebarometeret.no

Tallet

458

166 kommuner og ti fylkeskommuner får penger fra Havbruksfondet, og kan dele 458 millioner kroner. Oversikten viser at Frøya (13,4 mill.), Hitra (9,8 mill.) og Smøla (8,8 mill.) får mest. Den første utbetalingen via Havbruksfondet kom i desember 2017 og var på 60 millioner kroner. I 2018 ble det utbetalt 2,7 milliarder kroner til 164 kommuner og ti fylkeskommuner. Den største delen av utbetalingen i 2019 går til kommuner hvor det er klart nye lokaliteter eller hvor eksisterende lokaliteter har fått økt sin kapasitet.

6 rette?

- 1 Bjørn Gudbjørgrud var rådmann i Hamar. Hvor er han rådmann nå?
- 2 Hvilket parti har samfunnsdebattanten Sanna Sarromaa representert i kommunestyret i Lillehammer?
- 3 Om lag hvor mange innbyggere blir det i det nye storfylket Innlandet?
- 4 I hvilket fylke ligger Sirdal?
- 5 Hvor stor prosent av ordførerne er kvinner?
- 6 I hvilket år ble statsminister Erna Solberg født?

1	Sandefjord	1961
2	Vest-Agder	34
3	Om lag 386.000 innbyggere	34
4	Vest-Agder	34
5	34 prosent	34
6	1961	34

For 25 år siden

Kommunal Rapport

Mange av de nesten 7.000 støttekontaktene jobber for kommunen uten å regnes som arbeidstakere. De får verken sykkelønn eller pensjon og er ikke forsikret på jobb. Sosial- og helsedepartementet har i gang en kampanje for å få flere til å bli støttekontakter. Resultatet hittil er en økning på 34 prosent. Støttekontaktene arbeider frivillig med krevende grupper som rusmisbrukere og psykisk utviklingshemmede, og tar en betydelig risiko dersom kommunen ikke har forsikret dem. Kommunene kan, med støtte i gjeldende regelverk, slippe unna både sykkelønn, forsikringsordninger og pensjonsinnmelding. Dersom brukeren er syk, har støttekontakten ikke krav på lønn. Flere kommuner har funnet det lønnsomt å prioritere denne tjenesten og tilbyr bedre vilkår.

Kommunal Rapport,
4. november 1994

Aktuell

OLA TEIGEN (AP)

- ♦ Ordfører i Flora kommune og ble 25. september i år valgt til ordfører for Kinn kommune som er en sammenslåing av Flora og Vågsøy.
- ♦ I Vågsøy ligger Måløyraidsenteret, et museum åpnet av kronprins Haakon 23. august 2018.
- ♦ Museet sliter med gjeldsproblemer og søkte Vågsøy kommune om støtte. Det avtroppende kommunestyret i Vågsøy ville gi Stiftelsen Måløyraidsenteret et tilskudd på 8,9 millioner kroner til nedbetaling av gjeld, under forutsetning av at Kinn kommunestyre støttet vedtaket.
- ♦ 9. oktober vedtok formannskapet i Kinn at de ikke ville bevilge pengene.
- ♦ Kommunestyret i Kinn skal behandle saken 6. november.
- ♦ Måløyraidet var et raid mot Måløy og Sør-Vågsøy utført 27. desember 1941. Britiske kommandosoldater angrep sammen med en norsk avdeling under ledelse av kaptein Martin Linge. Linge ble drept under angrepet.

Ordfører Ola Teigen forstår godt engasjementet for å bevare Måløyraidsenteret, men peker på at Kinn kommune må spare penger og at museumsdrift ikke er en kommunal oppgave.

FOTO: SVANHILD BREIDALEN / FJORDENES TIDENDE

Sa nei til museumsgjeld

Høy gjeld kan føre til stengte dører hos **MÅLØYRAIDSENTERET**. Det avtroppende kommunestyret i Vågsøy var villig til å dekke 8,9 millioner kroner, men det nyvalgte formannskapet i Kinn kommune, med ordfører Ola Teigen (Ap) i spissen, sier nei.

1 Hvorfor vil ikke Kinn bevilge penger til Måløyraidsenteret?

- Vi er ikke kreditorer i senteret, men ble invitert til å overta den gjelda som ligger der. Det er i utgangspunktet det vi har sagt nei til. Grunnen til det er at vi er en ny sammenslått kommune med betydelige økonomiske utfordringer. Vågsøy kommune bruker vel i inneværende år 28 millioner kroner mer enn de har på drifta. Vi må prioritere knallhardt hva vi bruker de midlene vi har til rådighet på.

2. Hva skjer nå med senteret?

- Det styret i stiftelsen for Måløyraidsenteret må gjøre, er å gå i forhandlinger med sine kreditorer for å se om det kan finnes en løsning med dem. Spørsmålet skal tilbake til behandling i kom-

munestyret 6. november. Det er fordi banken som har størst krav i senteret, har pant i museumsbygget som er kommunalt. Så på en eller annen måte blir vi økonomisk skadelidende hvis det blir en konkurs.

3 Hva betyr Måløyraidsenteret for Måløy?

- Det er kjempeviktig for Måløy, Måløyraidet er en av de viktigste historiske hendelsene som har skjedd i Måløy. Det er noe som Måløy er kjent for og noe som står sterkt i identiteten til Måløys befolkning. At det vekker stort engasjement, og at man vil streke seg langt lokalt for å berge museet, det forstår jeg godt. I tillegg er det et veldig flott museum. Alle som har vært innom, påpeker hvor fantastisk flott det museet er.

4 Så det er viktig å bevare senteret?

- Ja, jeg tror alle ønsker det veldig sterkt. Og så er det en kommunepolitikers rolle av og til å prioritere mellom lovpålagte oppgaver og oppgaver som ikke er lovpålagt, sånn som for eksempel museumsdrift er. Jeg tror at med de utfordringene vi har, vi må vel spare mellom 50 og 70 millioner kroner på drifta, så er nok det viktigere for de fleste enn museumsdriften slik det ser ut nå. Men det kan jo være at styret finner en god løsning kommer tilbake til oss på en eller annen måte.

5 Er det kommunens oppgave å finansiere et museum som dette?

- I utgangspunktet så er det ikke det, hvis vi skiller mellom det som er lovpålagt og det som ikke er det. Så er det nå sånn at en lo-

kalpolitiker gjerne har ønsker om å utvikle mer enn bare de lovpålagte tjenestene. For kommunen som samfunnsutvikler vil nettopp sånne initiativ være viktig for å gjøre seg attraktiv for tilflytting, næringsliv og reiseliv.

6 Hva slags fremtid for senteret ser du for deg nå?

- Nå ligger det i hendene til styret for Måløyraidsenteret og den dialogen de har med kreditorene for nettopp å finne ut av dette. Kinn kommune har sagt nei til å overta gjelda på 8,9 millioner kroner, det vil vi nok stå ved. Men vi skal jo behandle saken i kommunestyret, så hvis forutsetningene skulle endre seg, så må vi jo selvfølgelig diskutere det.

TERJE LIEN, 902 86 413
terje@kommunal-rapport.no

Ny rådmann

Ny Vik-rådmann liker omstilling og utvikling

Øistein Edmund Søvik tiltrådte som rådmann i Vik i Sogn 1. oktober.

- ♦ Født: 1963
- ♦ Lønn: 1.200.000 (dekker pendlerleilighet selv)
- ♦ Arbeidsavtale: fast
- ♦ Fallskjerm: ingen
- ♦ Sivilstand: gift
- ♦ Utdanning: siviløkonom/MBA fra The University of Texas i San Antonio
- ♦ Tidligere jobberfaring: topplederstillinger i sykehus, statlig barnevern, Universitetet i Bergen, bedriftsrådgiver i Deloitte Consulting i både Norge og USA, rådmann i Vaksdal og Lindås.
- ♦ Bokommune: Bergen

Jeg har tidligere jobbet til sammen 11,5 år som rådmann og savnet den store variasjonen og bredden som ligger til rådmannsstillingen. Vik er vakkert plassert mellom store fjell og Sognefjorden, men samtidig på «riktig» side av fjorden med tanke på ukependling fra Bergen. Selv om kommunen er en kraftkommune, så er det store økonomiske utfordringer å gripe fatt i. Økonomiplanarbeidet har fokus i første omgang. Jeg har alltid likt å jobbe med utvikling og omstilling i organisasjoner, og er sikkert preget av tiden som bedriftsrådgiver. Ellers er det kjekkest å treffe så mange dyktige nye kollegaer i denne første tiden.

Øistein Søvik er tilbake som rådmann etter å ha gått av som regiondirektør for Bufetat tidligere i år.

FOTO: PRIVAT

To videreutdanningstilbud for skoleledere våren 2020

➔ Digitalisering
og ledelse

➔ Juss for
skoleledere

Gir kunnskap og ferdigheter som støtter skoleleder i arbeidet innen digitalisering eller juss.

Tilbudet er for alle rektorer og skoleledere som har gjennomført rektorutdanning eller tilsvarende utdanning.

Begge modulene tilbys våren 2020 med studiesteder i Trondheim og Oslo-området.

Søknadsfrist er 15. november

Les mer om tilbudet og hvordan du kan søke på udir.no/rektorutdanning

 Utdannings-
direktoratet

Varsling

Skrev avskjedsbrev

Et lederopprør førte til Gry Sjødin Neanders plutselige fall som **RÅDMANN** i Kongsvinger. Det var så tøft for henne at det nesten kostet henne livet.

- Jeg har vært helt på bunnen, og jeg så ingen grunn til å leve lenger. Jeg kan takke familien og en god psykiater for at jeg lever, sier tidligere rådmann i Kongsvinger, Gry Sjødin Neander.

Et kraftig fall

En fredag ettermiddag i april mottok daværende ordfører og kommunestyret i Kongsvinger et brev fra 27 mellomledere i kommunen. I brevet ble det fremmet krav om at rådmannen og kommunalsjefen for helse og oppvekst umiddelbart måtte fjernes.

Mellomlederne varslet om at rådmannen og kommunalsjefen hadde en trakasserende og fryktbasert lederstil, og de ansatte orket ikke mer. Alarmen gikk internt i kommunens politiske ledelse, saken lekket ut i lokale medier, det ble innkalt til møter. Det ble handlet raskt.

Få dager senere inngikk rådmannen en sluttavtale med kommunen, etter bare ni måneder i stillingen. Dette utløste en kort mediestorm, men så ble alt stille. Gry Sjødin Neander setter nå for første gang ord på hvordan hun opplevde prosessen.

- Det finnes ingen tidligere klager eller varsler mot meg av noe slag, så anklagene kom som lyn fra klar himmel. I løpet av tre dager gikk jeg fra å føle at jeg gjorde en grei jobb for Kongsvinger, til et opprør der 27 mellomledere ville få meg vekk fortest mulig. Jeg var helt i sjokk, sier Neander.

Ingen klager eller varsler

Brevet til politikerne ble sendt gjennom mellomledernes fagforeninger, Skolelederforbundet og Akademikerforbundet. Politisk ledelse var også overrasket over den plutselige massive motstanden mot rådmannen, og i sluttavtalen som ble signert fire dager etter brevet fra mellomlederne står det følgende:

«Brevet kommer som en overraskelse både på rådmannen og den politiske ledelse. Det er verken registrert klager eller varsling rettet mot rådmannen tidligere».

Neander kjente ikke til brevet som ordføreren og kommunestyret hadde mottatt, men allerede lørdag mottok hun en henvendelse fra lokalavisa som ville vite hvordan hun stilte seg til anklagene. Hun kontaktet derfor ordføreren for å bli opplyst om hva som skjedde. Hun fikk beskjed om at de kunne ha et møte på mandag. Hun fikk et klart inntrykk av at hennes skjebne i Kongsvinger allerede var avgjort.

- Jeg fikk beskjed om at vi kunne ta et møte på mandag, og at deretter fikk det gå gjennom advokatene. For meg var det tyde-

BRUTALT

Sviket jeg følte var brutalt, det var som å bli skutt i ryggen av sitt eget befall

Gry Sjødin Neander
tidligere rådmann i Kongsvinger

lig at politikerne allerede hadde bestemt at jeg skulle vekk, uten at jeg fikk lagt fram min side av saken. Situasjonen var helt uvirkelig, sier Neander.

Tirsdag hadde hun et møte med politisk ledelse og partenes advokater. Hun husker bare bruddstykker fra dette møtet, alt var som en tåke. Hun var lamslått. Hun kunne ikke forstå hvor anklagene kom fra, og at hun oppfattes som et trakasserende menneske. Hun ønsket seg bare vekk.

- Det var som å få beina kuttet ved knærne, og jeg tenkte at jeg er tydeligvis et forferdelig dårlig menneske. Jeg spurte meg selv hvorfor jeg ikke har sett dette tidligere, hvorfor er det ingen som har tatt det opp med meg, sier Neander.

- Som å bli skutt i ryggen

Kongsvinger kommune er midt i en omorganisering, og sammen med politikerne har administrasjonen tatt nødvendige grep både i organisering og økonomi. Neander oppfattet at hun hadde en god dialog med politikerne, og hun forsøkte å følge opp de politiske vedtakene og føringene på en lojal måte. Opprøret fra 27 mellomledere snudde opp ned på alt, og hun sitter igjen med opplevelsen av at hun ble ofret uten mulighet til å forsvare seg.

- Jeg følte meg fullstendig overfalt og vergeløs og opplevde at

jeg befant meg i en rettsløs situasjon. Sviket jeg følte var brutalt, det var som å bli skutt i ryggen av sitt eget befall, sier Neander.

Politikerne reagerte raskt

Daværende ordfører Sjur Strand uttalte til Kommunal Rapport i april at det i en omorganisering vil være en «viss misnøye, men at det var så massivt var overraskende». Han viste til at kommunen var tvunget til å handle.

«Når situasjonen blir slik for topplederen får man dessverre ikke tid til å korrigere, man må bare reagere. Vi måtte bli enige om at hvis rådmannen ikke har tillit fra sine ledere, så har ikke rådmannen tillit fra sine ledere», sa Strand i midten av april.

Fallet var brutalt for den tidligere rådmannen. Det bildet hun hadde av seg selv ble revet ned. Hun våget ikke lenger å gå ut blant andre mennesker, hun isolerte seg, og sinnstilstanden ble gradvis mørkere. Hun kunne ikke lenger se at noen hadde bruk for henne. Hun hadde nådd et absolutt bunnpunkt.

- Jeg følte meg fullstendig ubrukkelig, og jeg så ikke lenger noen mulighet til å leve videre. Jeg skrev et avskjedsbrev til barna mine, og jeg begynte å legge en plan på hvordan jeg skulle forlate denne jorda, sier Neander.

- Han var redningen

Hun forteller at hun la konkrete planer om hvordan livet skulle ende, men Neander har en våken familie. De fanget opp de urovekkende signalene, og hun fikk hjelp av en psykiater. Sammen begynte de å filtrere tankene, og det ble tatt konkrete grep. Sakte, men sikkert merket hun at livsgløden returnerte, og litt etter litt fylte det tomme glasset seg. Hun så lys i enden av tunnelen.

- Uten en familie hadde ikke dette gått bra, og jeg fikk en fan-

tastisk psykiater, han var redningen min, sier Neander.

Hun forklarer at psykiateren så på henne og seg selv som en enhet, og han fikk henne til å lytte. I stedet for å isolere seg fikk hun beskjed om å tvinge seg ut blant folk, og det ble etablert en «krisepan». Her ble det gitt konkrete beskrivelser av hva som skulle gjøres når selvmordstankene kom, og denne planen var alle i familien kjent med.

- Mannen min Olav tok signalene veldig raskt, og da satte han i gang krisepan. Da fikk jeg telefoner fra venner og bekjente som ba meg på middag, eller tok meg med ut på noe for å holde meg aktiv. Dette fungerte veldig godt, sier Neander.

Har fått opplysninger

Grunnlaget for lederopprøret mot henne har ikke Neander klart for seg, og det plager henne. I brevet fra mellomlederne ble det vist til omfattende materiale og dokumenter som skal underbygge anklagene, men politikerne foretok aldri noen formell faktaundersøkelse. Politikerne viste kun til at de måtte se framover. På denne måten mener Neander at anklagene som ble rettet mot henne fortsatt henger i luften. Av Skolelederforbundet har hun fått tilsendt underlagsopplysningene forbundet har om anklagene mot Neander. Her kommer det fram at rådmannen gir ordre, at hun har uttalt at hun vil styre, ikke lede, at styretrangen er sterk, og at hun har uttalt at hun forventer at budsjettene blir holdt. Neander reagerer kraftig på at dette er grunnlaget for kravet som ble fremmet.

- Mye av det som kommer fram her er direkte feil, og jeg synes det er rystende at forbundene bygger et opprør mot meg slik. Dette etterlater inntrykket av at jeg har blitt utsatt for et

kupp, sier Neander.

Burde ha brukt mer tid

Hun ønsker ikke å spekulere i årsakene til at det plutselig ble et massivt opprør mot henne, men dette er noe hun har brukt mye tid på å reflektere over.

- Har du lyttet godt nok til dine mellomledere?

- Det er et godt spørsmål. Vi gjennomførte omstillinger, og jeg visste at ikke alle var fornøyd. Jeg ønsket å ha en åpen dør. Jeg var åpen for dialog, men ingen kom. I stedet fikk jeg en bombe i fanget, sier Neander.

- Tar du selvkritikk på noe i denne saken?

- I ettertid har jeg tenkt på hva jeg kunne gjort annerledes. Kanskje gikk jeg for fort fram, kanskje burde jeg ha satt meg bedre inn i den rådende kulturen og brukt mer tid på prosesser, sier Neander.

Har fått ny jobb

Hverdagen har fortsatt noen opp- og nedturer, men livet har stabilisert seg. Ikke minst har hun fått seg en ny jobb som seksjonssjef i barne- og familieetaten i Oslo. Dette er en midlertidig stilling hun håper blir fast.

- Jeg har blitt tatt helt fantastisk godt imot, og den nye jobben har vært som en velsignelse for meg. Nå føler jeg at jeg har overskudd til å bidra, og jeg ønsker å gjøre en god jobb, sier Neander.

Men, veien fram til en ny jobb har vært lang, og den har vært smertefull. Hun har vært i mange intervjuer, men hun har merket hva avgangen i Kongsvinger har gjort med hennes yrkeskarriere.

- Spørsmålet om opprøret mot meg har dominert mange intervjuer, som om de vil vite hva som er galt med meg. Direktøren som ansatte meg, hadde en helt annen tilnærming. Hun sa til meg at en som har opplevd den prosessen jeg har vært igjennom, uansett skyld, vil få en lærdom som gjør deg til en bedre leder, sier Neander.

- Handler om mennesker

- Hvilket råd vil du gi kommuner som kommer opp i lignende situasjoner?

- For det første bør politikerne ha is i magen hvis de får en slik henvendelse og ikke få panikk. De bør ta seg tid til en grundig faktaundersøkelse. Det neste er at de må huske at det er mennesker i begge ender av en slik sak. Selv om man er toppleder, er man også et menneske, sier Neander.

THOMAS FRIGÅRD, 415 42 956
thomas@kommunal-rapport.no

Ønsker du hjelp?

Ring Mental Helses hjelpetelefon: 116 123

- Det er alltid to sider av en sak

Tidligere ordfører Sjur Strand (Ap) i Kongsvinger synes det er trist å høre historien til Neander, men han er glad hun er tilbake i jobb.

Strand har nylig gått av som ordfører i Kongsvinger, og han viser til at dette er en personalsak. Han forteller at politikerne var opp-tatt av at saken skulle behandles så korrekt som mulig, og det ble gjennomført et møte med Neander slik at hennes synspunkter skulle komme fram.

- Det var først etter denne samtalen det ble det konkludert i et enstemmig formannskap, at en skulle gå videre, sier Strand.

Han var ikke klar over at Neander følte seg sveket av politikerne, og hvor belastende denne saken ble for henne.

- Dette er selvfølgelig vondt og leit å høre. Posisjonen som rådmann er svært utsatt, og det var godt hun har fått hjelp og har kommet i gang igjen i yrkeslivet, sier Strand.

- Hva har dere lært av denne prosessen?

- Vi har vel egentlig fått ros av prosessen som sådan, men det er viktig å ivareta partene så godt som mulig. Det er alltid to sider av en sak.

Hilde Driscoll i Skolelederfor-

bundet viser til at det var et uensomt ønske blant de fleste ledere i Kongsvinger om at rådmannen og kommunalsjefen måtte fra-tre sine stillinger. Driscoll peker i en e-post til Kommunal Rapport på at det Kongsvinger kommune som arbeidsgiver som er ansvarlig for hvordan de to lederne ble behandlet etter at kommunen mottok varselet.

Advokat Bjørn Bråthen representerer medlemmene i Akademikerforbundet som undertegnet brevet til politikerne, og han viser til at han har taushetsplikt og ikke kan kommentere saken.

til barna sine

I april gikk Gry Sjødin Neander av som rådmann i Kongsvinger etter et lederopprør. Prosessen holdt på å koste henne livet, men nå er hun tilbake på beina.

FOTO: MAGNUS KNUSEN BJØRKE

Prosjektrådmann Terje Heggheim i Kinn sier det er umulig å ta ut gevinster fra Kinn fra januar 2020. Her er han avbildet under det konstituerende møtet i Kinn. I bakgrunnen tjenesteleder Linda Myhre Larsen.

FOTO: DAG NESBØ FRØYEN

Ny kommune

2020

- ♦ Fra 2020 skal 109 kommuner slå seg sammen til 43 nye,
- ♦ og 13 fylkeskommuner skal bli til seks.
- ♦ Kommunal Rapport vil følge sammenslåingene tett på nett og papir gjennom 2019.
- ♦ I serien «Ny kommune 2020» er målet at vi i løpet av året skal presentere større og mindre saker fra alle de nye kommunene.
- ♦ Tips oss gjerne om hendelser, løsninger og vedtak som kan være nyttige også for andre: redaksjon@kommunal-rapport.no

KINN

- ♦ Dagens kommuner: **Flora og Vågsøy**
- ♦ Innbyggere: $11.852 + 5.970 = 17.822$
- ♦ Kommunesentre: Florø (Flora) og Måløy (Vågsøy)
- ♦ Ordfører: Ola Teigen (Ap)
- ♦ Varaordfører: Sidsel Kongsvik (Sp)
- ♦ Prosjektrådmann: Terje Heggheim

Sliter økonomisk etter sammenslåing

Prosjektrådmann Terje Heggheim i Kinn sier det blir **STADIG VANSKELIGERE** å være en god ambassadør for kommunereformen. Inntektene er ikke blitt som forventet.

Heggheim konstaterer at Kinn kommune ser ut til å tape 22,5 millioner kroner med regjeringens forslag til statsbudsjett. Kinn vil bestå av Vågsøy og Flora.

- Vi er mange rådmenn som mener at sammenslåing var rett. Men det er mye lettere å være en god ambassadør for sammenslåing når man tjener på det, sier Heggheim.

Kinn mister distriktstilskudd Sør-Norge som Vågsøy har fått i flere år. Bare i 2016 utgjorde det 7,7 millioner kroner. Derimot får Kinn kompensert forskjellen på hva Vågsøy fikk i 2016, og hva sammenslåingskommunen Kinn ville fått, om den hadde eksistert i 2016. Kompensasjonen utgjør 1,5 millioner kroner gjennom inndelingstilskuddet for 2020.

Den nye kommunen må avstå området Bryggja til Stad kommune. Ifølge rådmannens beregninger innebærer justeringen et netto tap for nye Kinn på 15 millioner kroner.

Heggheim sier at Kinn får store utfordringer med å opprettholde dagens nivå på driften.

- Jeg har ikke vært med på noe mer krevende i min tid som rådmann. Vi snakker ikke om et år eller to, men om hele økonomi-planperioden, sier Heggheim.

Opprør i vest

Sunnfjord, Øygarden og Bjørnaf-

GÅR IKKE

Ingen sammenslåtte kommuner kan leve av gode engangstønader

Terje Heggheim, prosjektrådmann Kinn kommune

jorden har i likhet med Kinn ropt ut om at de kommer dårligere ut økonomisk fra neste år av.

Både Øygarden og Sunnfjord dannes av flere kommuner som i dag har skatteinntekter lavere enn 90 prosent av landsgjennomsnittet, og som hittil derfor har fått ekstra utjevning. Som sammenslåtte kommuner havner de to akkurat over grensen for utjevning.

Bjørnafjorden taper særlig på inntektsgarantiordningen, der Fusa i 2019 fikk utbetalt 8,5 millioner kroner.

Spesialrådgiver i kommune-økonomi Sigmund Engdal i KS opplyser at KS ikke har regnet ut hvordan de sammenslåtte kommunene kommer ut økonomisk med regjeringens forslag, sammenlignet med hvordan de ville fått det om de var forblitt alene. Slike beregninger ble først og

fremst gjort i den fasen der kommunene vurderte sammenslåing.

Han sier at situasjonen i Kinn, der distriktstilskuddet faller bort fordi Flora steg på distriktindeksen fra 2016 til 2020, er spesiell.

- Er det store endringer for nye kommuner, er det først og fremst knyttet til endring i inntektsutjevningen og inntektsgarantiordningen (INGAR). Kommuner som slås sammen der dagens kommuner har skatteinntekter per innbygger både under og over 90 prosent av landssnittet, får redusert inntektsutjevning. Dette skyldes den ekstra utjevningen til kommuner med skatteinntekter per innbygger under 90 prosent av landsgjennomsnittet, sier Engdal.

Fikk gevinsten i forkant

Helge André Njåstad (Frp) trakk fram Sunnfjord, Øygarden og Bjørnafjorden kommuner da han i oktober ba kommunalminister Monica Mæland beregne sammenslåtte kommuner som om de ikke var sammenslått og sette det i en tabell som synliggjorde differansen.

I svaret fra Mæland het det at inntrykket av at sammenslåtte kommuner taper økonomisk, ikke stemmer. Hun skrev at kommunene har mottatt flere støtte-

ordninger før sammenslåingen trer i kraft, og viste til at det siden 2017 er utbetalt 1,34 milliarder kroner i regionsentertilskudd og overgangsordning. Dermed blir veksten i inntektene til disse kommunene lavere enn den ellers ville vært fra 2019 til 2020.

«Kommunene har altså mottatt mye av gevinsten ved å slå seg sammen på forhånd», het det i svaret fra Mæland.

Mæland pekte på at både Sunnfjord og Øygarden får en vekst som ca. tilsvarer landsgjennomsnittet fra 2019 til 2020. Når Bjørnafjorden ikke får det, henger det ifølge Mæland sammen med at folketallet i Os har sunket kraftig. Bjørnafjorden deltar i forsøk med statlig eldreomsorg, der utgiftene dekkes via øremerket tilskudd.

Seks av ni har lavere vekst

Hos Fylkesmannen i Vestland konstaterer seniorrådgiver Kåre Træen at seks av fylkets ni sammenslåingskommuner har en anslått vekst lavere enn landsgjennomsnittet på 2,2 prosent fra 2019-2020. Det gjelder Stad, Sogndal, Øygarden (alle 2 prosent vekst), Sunnfjord (1,8 prosent), Kinn (1,2 prosent vekst) og Bjørnafjorden (0 prosent vekst).

Nå jobber Fylkesmannens ansatte med å regne ut hvilke effekter som gjør at så mange av de

sammenslåtte kommunene ser ut til å få en lavere vekst enn de øvrige kommunene. Tanken er å ta problemstillingen opp med Kommunaldepartementet.

Træen har notert at flere av vestlandskommunene håper at inntektsbortfallet skal dekkes av skjønnsmidler.

- Fylkesmannen i Vestland har satt av 15 millioner kroner til uforutsette hendelser i 2020. Midlene har tidligere vært brukt til uforutsette hendelser og økonomiske utfordringer som har dukket opp i løpet av budsjettåret, også naturhendelser. Vi har 43 kommuner i Vestland fylke fra 2020, sier Træen.

Ble noe annet enn lovet

I Kinn mener Heggheim at det ikke er mulig å leve av overgangsordninger og engangsutbetalinger.

- Ingen sammenslåtte kommuner kan leve av gode engangstønader. Det er heller ikke slik at vi kan ta ut gevinster fra første driftsuke i 2020. Når både fylker og kommuner som slår seg sammen må begynne å ta ned budsjettene, opplever vi det som et motstykke til det som skulle bli fordelene av å bli større organisasjoner, sier Heggheim.

HANNE WIEN, 995 15 493
hanne@kommunal-rapport.no

Ny kommune?

Norges største hæl
Striden står om penger når regionreformens største oppgave skal overføres fra stat til fylke. Fra 2020 overtar fylkene hele ansvaret for **FYLKESVEIENE**.

PENGER, og må kjøpe
ster for å komme i mål, s
Ørjan Higrav i nye Hamarøy
rådmann og IKT-løsning

55 innbyggere sk
Sp-ordfører i Re, Thorvald Hillestad, har **GOD ERFARING** med å slå sammen kommuner. Men han er fortvilet på talføt

NYE HAMARØY
■ Hamarøy og halve
Tysfjord
■ Innbyggere: 2800
■ Kommunesenter: Or

2020

Fra 1.1.2020 opphører abonnementer i de «gamle» kommunene.

Ta kontakt med oss for gode tilbud på abonnement.

Tlf. 24 13 64 50, epost: abonnement@kommunal-rapport.no

Dupp i bygging av omsorgsplasser

Færre søker om tilskudd til sykehjem og omsorgsboliger. Halvparten av Husbankens tilsagnsramme på 4,2 milliarder kroner står ennå **UBRUKT**.

Etter flere år med stor aktivitet har kommunene senket tempoet i utbyggingen og rehabiliteringen av sykehjem og omsorgsboliger. Husbanken har så langt i år bare mottatt halvparten så mange søknader om investeringstilskudd som i hele fjor.

Nedgangen er størst for rehabilitering av eksisterende plasser, men gjelder også prosjekter som øker antall plasser (netto tilvekst).

To måneder før året er omme sitter Husbanken fortsatt med 2,2 milliarder ubrukte kroner av årets tilsagnsramme, som i revidert nasjonalbudsjett ble økt til 4,2 milliarder.

Per 24. oktober har Husbanken fordelt 2 milliarder kroner til 96 prosjekter med til sammen 1.224 omsorgsplasser. 641 av disse plassene er nye plasser (netto tilvekst), mens 543 gjelder rehabilitering av eksisterende plasser.

En halv milliard etter

På samme tidspunkt i fjor hadde vi gitt tilsagn for 2,5 milliarder kroner. Vi ligger ca. en halv milliard under nivået i fjor og årene før. Men det er vanskelig å si hva sluttresultatet blir. Det kan skje mye i siste kvartal. Erfaringsmessig får vi mange søknader på slutten av året, sier avdelingsdirektør Tor Wigulf Christensen i Husbanken til Kommunal Rapport.

Han mener det er for tidlig å si om lavere søkning er en trend, og hva som eventuelt er årsaken. Han vet at flere kommuner forbereder prosjekter, og at vedtakene ofte gjøres i desember.

Aktiviteten er der. Men det er ikke sikkert de blir realisert i år, sier Christensen.

Planlegger mange flere

Søkningen vil ta seg opp igjen de neste årene, hvis vi skal tro det kommunene forteller i en undersøkelse for KS.

Ifølge undersøkelsen, som nettopp er ferdigstilt, har kommunene planer om å bygge ca. 7.500 nye heldøgns omsorgsplasser i perioden 2019-2022. I samme periode vil de sanere ca. 2.500 plasser, slik at netto tilvekst blir på om lag 5.000 plasser.

I samme periode vil de modernisere nær 5.300 av dagens omsorgsplasser. Disse tallene er

MÅ SE AN

Det er for tidlig å si om lavere søkning er en trend

Tor Wigulf Christensen, avdelingsdirektør i Husbanken

beregnet av KS på bakgrunn av svarene de har fått fra 225 kommuner med til sammen nær 70 prosent av landets innbyggere.

Gjør kommunene som de sier, vil Husbanken få søknader om tilskudd til i alt 10.300 plasser i snitt 2.575 årlig-innen utgangen av 2022. I forslaget til statsbudsjett for 2020 er det satt av 3,6 milliarder kroner til 2.000 omsorgsplasser-hvorav 1.000 plasser skal være netto tilvekst.

Avventer sammenslåing

Av undersøkelsen går det også fram at flere kommuner har satt planleggingen av framtidig omsorgstilbud på vent til de er ferdig med den pågående kommunesammenslåingen.

Flere kommuner påpeker at kommunesammenslåingene gjør det vanskelig å vurdere behovene og legge konkrete planer fremover i tid. Mange avventer kommunesammenslåing før de utformer og vedtar nytt planverk, sier fagleder Anne Gamme i KS til Kommunal Rapport.

En del kommuner oppgir også at det, på grunn av den

raske velferdsteknologiske utviklingen, er vanskelig å forutsi hvor mye teknologi vil bety for dimensjonering av tjenestene i fremtiden. Dette har blant annet sammenheng med at velferdsteknologi vil gjøre det mulig å tilby heldøgns omsorg i eget hjem i stadig større utstrekning.

- Behov for 13.000 flere

Beregninger Statistisk sentralbyrå har gjort for Helse- og omsorgsdepartementet, tilsier at det i 2030 vil være behov for 13.000 flere heldøgns omsorgsplasser enn dagens vel 65.500 (sykehjem og bemanede omsorgsboliger). Det betyr at netto tilvekst i snitt bør være på 1.300 plasser årlig de neste ti år.

Framskrivningene er basert på en rekke usikre forutsetninger: At den midterste av tre befolkningsprognoser slår til, at produktivitet, standard og innslaget av familieomsorg videreføres på dagens nivå, og at helsestanden bedres i takt med økende levealder.

KS har nylig fått utarbeidet et verktøy, som skal gjøre det enklere for kommunene å beregne deres faktiske behov for omsorgsplasser. Denne modellen tar også hensyn til lokale forhold, som tilgangen til sentrumsnære seniorboliger, tjenesteprofil og bruk av velferdsteknologi.

MARTE DANBOLT, 416 58 639
marte@kommunal-rapport.no

TILSAGN OM TILSKUDD TIL OMSORGSPLASSER

År	Totalt antall plasser med tilsagn	Tilsagnsbeløp (mrd. kr)
2013	1.378	1,4
2014	2.463	3,6
2015	2.430	3,7
2016	2.455	4,1
2017	2.942	5,1
2018	2.332	4,1
2019*	1.224	2,0
2020**	2.000	-3,6

* Per 24.10.2019

** Regjeringens forslag til statsbudsjett

Antall omsorgsplasser med tilsagn om tilskudd, fordelt på formål

År	Netto tilvekst	Rehabilitering
2017	1070	1.872
2018	940	1.392
2019*	681	543

* Per 24.10.2019

De ferske ordførerne

Om lag en tredel av de nyvalgte ordførerne er helt nye i vervet. Møt noen av dem i denne serien utover høsten.

Hanne Berit Brekken (Ap), Aure

♦ 38 år, gift, to barn, utdannet adjunkt, jobber som realfaglærer i ungdomsskolen, 14 år i kommunestyret, varaordfører de siste fire årene.

FOTO: PRIVAT

1 Hvorfor vil du bli ordfører?

Jeg brenner for å utvikle kommunen min og vil jobbe for at Aure skal være en bra kommune å bo i for innbyggerne.

2 Hva vil du gjøre for å lykkes best mulig i vervet?

Jeg vil være meg selv, jobbe knallhardt for det jeg tror på og lytte til innbyggerne i kommunen.

3 Hva gleder du deg mest til?

Jeg gleder meg til å lede kommunen mot framtida! Vi skal videreutvikle Aure til å bli en attraktiv kommune for folk, næringsliv og turister. Jeg gleder meg også til å møte nye mennesker, få nye utfordringer og lære masse nytt.

4 Hva er du mest spent på?

Jeg er spent på hvordan livet som ordfører blir. Dette blir en spennende reise med masse nye utfordringer som jeg gleder meg til å ta fatt på.

5 Hva er den største politiske utfordringen i din kommune?

Økonomi. Vi må jobbe knallhard for å beholde og skaffe nye inntekter til kommunen.

6 Hva er ditt partis viktigste valglofte?

Vi sa klart og tydelig nei til vindkraft i Aure.

7 Hvem vil du helst skal flytte til kommunen din og hvorfor?

Barnefamilier! Og så kunne vi hatt god bruk for en rik onkel som ville bruke av sin formue på ulike prosjekter i kommunen.

8 Hva liker du å gjøre i fritiden?

Jeg liker best å bruke tid på familien min og venner! Ellers er jeg ekstremt interessert i sport, trener så ofte jeg kan og liker å reise.

9 Fortell noe om deg selv som ikke alle vet?

Jeg ber aftenbønn hver kveld før jeg sovner. Den inneholder alt fra «kjære Gud jeg har det godt» til personlige ønsker for meg selv og familien og andre saker som opptar meg.

Kjetil Eikefet (Samlingslista), Modalen

♦ 48 år, gift, to barn, utdanna fagskuleingeniør bygg og anlegg, jobbar som fagleiar i vegavdelinga i Lindås kommune, fire år i kommunestyret.

FOTO: PRIVAT

1 Kvifor vil du verte ordførar?

Fordi eg er glad i og stolt av kommunen vår. Som ordførar kan eg arbeide på heiltid for at den framleis skal vere ein god stad å bu enten du er barn, ung, midt i livet eller pensjonist.

2 Kva vil du gjere for å lukkast best mogleg i vervet?

Vere den som tek seg tid til å lytte på innspel, alltid ha i tankane at eg er ordførar for innbyggjarane våre og ikkje for min eigen del.

3 Kva gler du deg mest til?

Eg gler meg til alle utfordringar og alt det nye som skal lærast.

4 Kva er du mest spent på?

På mykje, eigentleg, men sjølvst på kor mykje ein klarar å få gjennomført dei neste åra, med dei økonomiske utsiktene ein har.

5 Kva er den største politiske utfordringa i din kommune?

Kva bustadpolitikk me skal føre i framtida vert ei av utfordringane våre. I Modalen er det avgrensa med areal å byggje bustader på utan å ta av dyrebare matjord, som eg er skeptisk til. Kva type bustader skal me byggje, er foretting svaret, kan me bruke øko-

nomiske insentiv for å fremje bygging av fleirmannsbustader? Spørsmåla er mange.

6 Kva er ditt viktigaste vallofte og korleis skal du oppfylle det?

Næringslivet i kommunen skal framleis ha gode rammevilkår. Difor er det viktig å bruke næringsfondet aktivt og sikre samhandling mellom næringslivet og kommunen som tilretteleggar.

7 Kven vil du helst skal flytte til kommunen din og kvifor?

Alle er velkomne til å flytte til Modalen. Vi skal vere eit ope og inkluderande samfunn med plass til alle.

8 Kva likar du å gjere i fritida?

I fritida mi likar eg meg aller best ute i skog og mark. Alle årstider har sine høgdepunkt, men hjortejakta på hausten er det største.

9 Fortel noko om deg sjølv som ikkje alle veit?

Eg lagar kommunens beste marsipankake.

DET ER ~~UMULIG~~ Å KJØPE BOLIG.

KJÆRE POLITIKERE.

I disse dager annonserer vi til innbyggerne i din kommune, med samme budskap som du nå har lest. Annonsen til innbyggerne har en svarslipp, hvor vi oppfordrer dem til å engasjere seg i den lokale boligpolitikken.

Hvorfor?

Tall fra ECON Nye Boliger viser at en person med en typisk norsk inntekt, vil ha tilgang til kun 5 % av boligene som bygges i Østlands-området. I kommuner som Fet, Bærum, Frogn, Ås og Oppegård er tallet 0 %. Det må vi gjøre noe med.

BoKlok er et samarbeid mellom Skanska og IKEA. Vi bygger litt klokere og innreder litt smartere, slik at boutgiftene blir litt lavere. Det åpner døren til boligmarkedet for flere. Vi tror på en rettferdig boligpolitikk hvor flere får muligheten til å kjøpe sin egen bolig, og ønsker å starte en dialog med dere om hvordan vi sammen kan nå det målet.

Besøk www.boklok.no/døråpneren eller kontakt **Arild Indresand** på [406 21 031](tel:40621031) for en hyggelig prat.

POLITIKERSKOLEN 2

Roller og regler

Kommuneloven

Formålet med kommuneloven er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling. Loven skal også legge til rette for en tillitskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.

Ombudsrolle vs. styringsrolle

Ombudsrollen og styringsrollen utgjør forskjellige sider av folkevalgtes oppgaver som representanter for befolkningen.

Ombudsrollen handler om den folkevalgte som bindeledd til innbyggerne og ulike måter denne kontakten kan ivaretas på.

Styringsrollen handler om de folkevalgtes lederskap, styring og kontroll når det gjelder kommunens oppgaveløsning.

Forvaltningsloven

Regler om hvordan offentlige myndigheter skal behandle saker.

Reglene om habilitet er sentrale for folkevalgte.

Dette sier loven:

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak:

- Når han er part i saken.
- Når han er i slekt med part i saken.
- Når han er eller har vært gift med eller forlovet med eller fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part.
- Når han er verge eller fullmektig for en part i saken.
- Når han er leder eller har en ledende stilling, eller er medlem av styret eller bedriftssamling for samvirke, forening, sparebank, stiftelse eller et selskap (ikke offentlig eid) som er part i saken.

En offentlig tjenestemann er også inhabil når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet.

Styrevervsregisteret

For å styrke kommunesektorens omdømme har KS etablert et styrevervsregister som kommunestyrene og fylkesting kan vedta at de skal tilslutte seg. Målet med registeret er å skape åpenhet om hvilke økonomiske interesser og roller enkeltpersoner i kommunal og fylkeskommunal sektor har. Registreringen er basert på frivillighet.

Velkommen til Kommunal Rapports politikerskole!

Uunnværlig for helt nye lokalpolitikere, nyttig også for dem med litt erfaring. Den går over fire uker, i papir og på nett.

Temaene er:

- 1 Økonomi
- 2 Roller
- 3 Møter
- 4 Medier

Møte- og stemmeplikt

Den som er valgt som medlem av kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall. Medlem som er til stede i et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å avgi stemme.

Ordfører Lene Conradi (H) i Asker liker å være der det skjer; ute blant innbyggerne. Her sammen med Trygve Grimsgaard i Lions club Blakstad.

På hils med innr

Som folkevalgt er det viktig å være i kontakt med befolkningen, mener Asker-ordfører Lene Conradi (H). – Vi er valgt fordi noen har **TILLIT** til oss, sier

– Jeg vil gjerne være tett på. Opplevelse av avstand kan føre til at folk vegrer seg for å ta kontakt. Da mister man jo muligheten til å høre hva som rører seg i kommunen og hva folk er opptatt av, sier ordfører i Asker, Lene Conradi (H).

En titt i Asker-ordførers kalender på kommunens nettsider, viser et travelt program. Avtalene viser møter med innbyggere og næringsliv, men også kommuneadministrasjon, ansatte og politikere.

En lørdag i måneden inviterer ordføreren til Lene-timen på kulturhuset. Et sted for uformelle samtaler, innspill, råd og tilbakemeldinger.

Conradi minner om at folkevalgtes oppgave er å forvalte fellesskapets ressurser til beste for innbyggerne.

– Vi er valgt fordi noen har tillit til oss, sier Conradi.

Så hatten passer

En folkevalgt har både en ombudsrolle og en styringsrolle. Det betyr at folkevalgte må være i stand til iføre seg flere hatter. De må også vite når de skal iføre seg de ulike hattene. Hvis ikke er risikoen stor for at de får så hatten passer.

Asker-ordføreren innrømmer at det å være tett på kan være krevende.

– Det er viktig å være tydelig på rollene. Mange innbyggere tar kontakt fordi de ønsker at jeg skal ordne opp i en sak eller et problem. Jeg gjør det tidlig klart at jeg verken er saksbehandler eller kan gi «bypass» i saks-

behandlingskøen, sier Conradi.

I stedet er hun opptatt av å lytte, gi råd og veiledning.

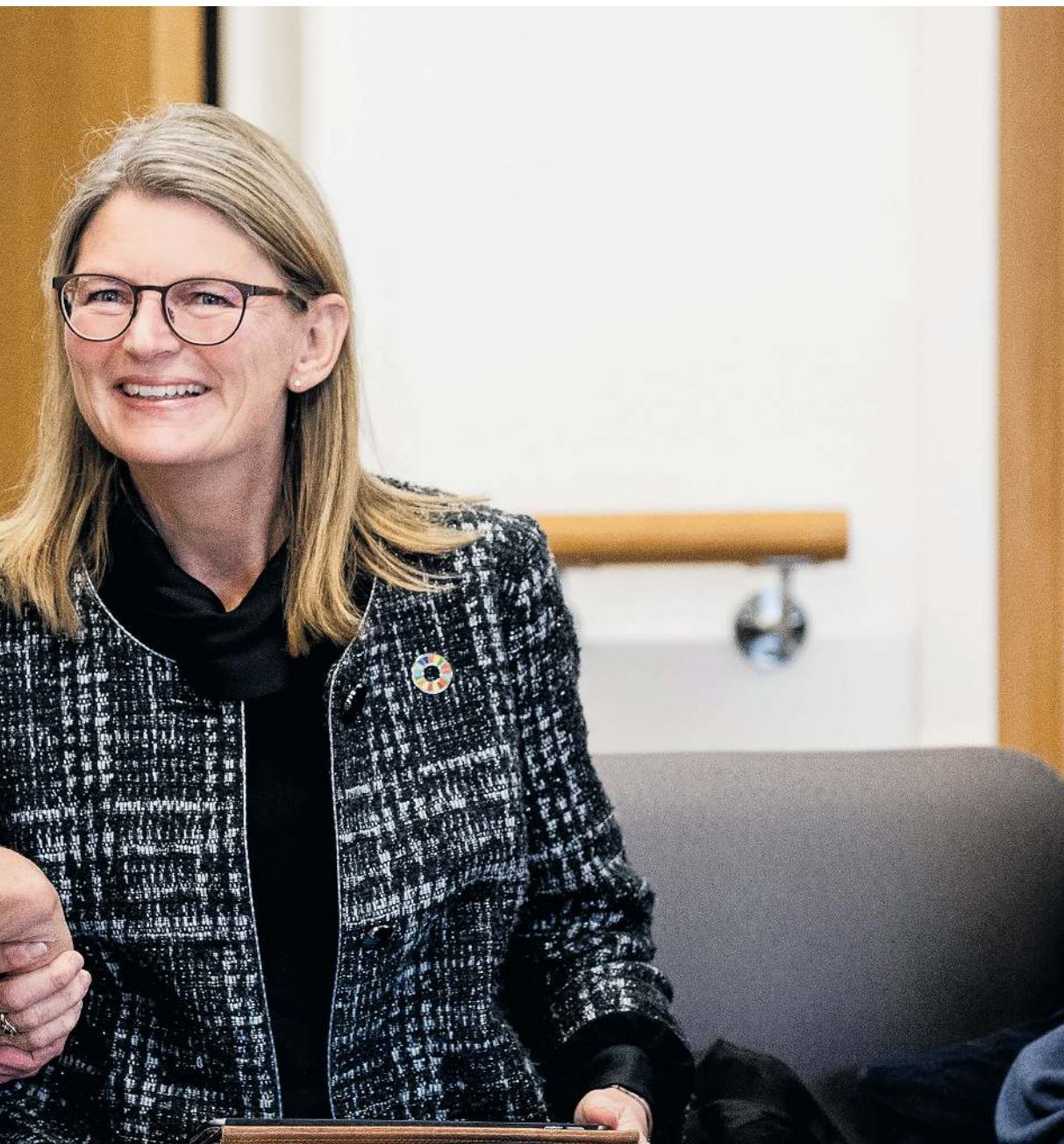
– Kommunen kan ofte bli oppfattet som mangelhødet. Det kan være vanskelig å vite hvem man skal henvende seg til. Jeg prøver å bidra til å finne gode løsninger, sier Conradi.

Klassisk konflikt

Studier viser at det er bred enighet mellom innbyggere og folkevalgte om at forhold som åpenhet, klare ansvarslinjer og inkludering av opposisjonspolitikere oppleves som viktige sider ved et godt lokaldemokrati.

Asker-ordføreren mener folkevalgte må sette seg inn i saksgangen og ha respekt for prosessen.

ROLLER

under utdelingen av nettbrett på Nesbru bo- og omsorgssenter.

FOTO: MAGNUS KNUITSEN BJØRKE

Innbyggernes

OMBUDSROLLEN

Jeg vil gjerne være tett på

Lene Conradi,
Asker-ordfører (H)

- Det er rådmannen som har utredningsansvar i saker. Folkevalgte må vokte seg vel for ikke å gå inn i den administrative rollen.

Fra nyttår slår Asker seg sammen med Røyken og Hurum. Nye Asker kommune vil ha cirka 94.000 innbyggere og 6.000 ansatte.

Uansett kommunestørrelse, så kan arbeidsgiverrollen by på utfordringer.

- Et klassisk konflikt er når innbyggere føler seg dårlig behandlet av en kommunalt ansatt. En historie har ofte flere sider, og i det offentlige rom er det viktig å være varsom, sier Conradi.

Hun legger til at samarbeid med tillitsvalgte vil være avgjørende i slike konflikter.

Opposisjonen

Conradi har sittet som ordfører i Høyre-bastionen Asker siden 2007.

- *Hvordan tror du det er å være opposisjonspolitiker i Asker?*

- Jeg håper det oppleves som meningsfullt for alle folkevalgte å delta i det politiske arbeidet med å utvikle kommunens politikk. Jeg oppfatter det slik at alle er opptatt av å jobbe for konsensusløsninger, selv om det ikke alltid blir sånn.

Conradi synes partiene samarbeider godt, med gjensidig respekt for hverandres politikk.

- Alle folkevalgte legger ned et stort arbeid til beste for innbyggerne. Da er det viktig at det oppleves som meningsfylt. Opposisjonen involveres blant annet ved at de gis saksordførerrollen.

Samtidig ser hun at det alltid kan være fare for en viss maktarroganse i kommuner der samme parti har hatt ordføreren i flere år.

- I arbeidet med å bygge ny kommune har vi vært veldig opptatte av konsensusløsninger. Jeg håper å kunne ta med oss noe av denne måten å tenke inn i den nye kommunen, selv om det også er viktig at partiene får vist fram hvor de politiske skillelinjene går i saker av prinsipiell og ideologisk karakter, sier Conradi.

Når det gjelder de lange linjene og store utviklingssakene, mener Conradi at det alltid er en fordel med brede flertall.

- Det styrker tilliten til demokratiet og gjør arbeidet i oppfølgingen mer inkluderende.

ELIN SVENDSEN, 917 34 715
elin@kommunal-rapport.no

Følg Politikerkolen på:
www.kommunal-rapport.no

VIKTIG

Å få kjennskap til de grunnleggende rettssikkerhetsreglene i forvaltningsloven mener jeg er særlig viktig

Åpenhet og innsikt: Professor emeritus i offentlig rett Erik Boe mener at politikerne bør utvide sine kunnskaper om de rettssikkerhetsreglene kommunene er underlagt.

FOTO: MAGNUS KNUITSEN BJØRKE

- Må ha bedre kjennskap til loven

Professor i offentlig rett, Erik Boe, mener kommunene må bli flinkere til å etterleve lover og regler. Han etterlyser større **JURIDISK KOMPETANSE**.

- Både folkevalgte og ansatte må gjøre seg bedre kjent med hvilke lover og regler de er underlagt. Rettsetterlevelsen i kommunene bekymrer meg: Her er det en del å hente, sier professor emeritus i offentlig rett Erik Magnus Boe ved Universitetet i Oslo.

- Habilitet er et problem

Han opplever til stadighet at det forekommer til dels alvorlige rettansvendelsesfeil i Kommune-Norge, og mener at både folkevalgte og administrasjon virker for slappe når det gjelder regelletterlevelse. Særlig bekymret er han for etterlevelsen av grunnleggende rettssikkerhetsregler i forvaltningsloven, som blant annet habilitet.

- Det er underlig å se at folkevalgte og administrasjon tar så lett på habilitetsreglene. Her mener jeg at det er nødvendig at KS og andre skjønner hva de må gjøre for at det ikke skal bli svakheter og svikt i regelanvendelsen i det offentlige, sier Boe.

Forvaltningsloven

Professoren har et inntrykk av det legges mye vekt på kjennskap til plan- og bygningsloven og kommuneloven, men mener folkevalgte også må sette seg inn i de grunnleggende lovbestemmelsene i forvaltningsloven, offentlighetsloven og i andre ulovfestede rettssikkerhetsgarantier.

- Å få kjennskap til de grunnleggende rettssikkerhetsreglene mener jeg er særlig viktig, sier

Boe.

Åpenhet rundt kommunens virksomhet er også et helt sentralt element for de folkevalgte, mener Boe. Gjennom åpenhet og gjennomsiktighet kan man styrke tilliten til offentlig virksomhet.

- Derfor er grunnleggende kompetanse om offentlighetsloven viktig også for folkevalgte, mener Boe.

Åpne om verv

Han mener politikerne bør være åpne om hvilke verv og bindinger de har ved siden av det å være folkevalgt, og han tar til orde for at visse verv burde ha en rullelingsordning for å hindre for tette bindinger i utsatte stillinger og verv. Han mener også at man ikke må være redd for å erkjenne sine feil.

- Jo mer åpen man er for blottlegge sine egne tabber, jo mer preventivt er det, sier Boe.

Trenger flere jurister

Han er bekymret over hvor få jurister man har i norske kommuner, og han mener at juridisk kompetanse er helt vesentlig for å sikre at elementære rettsstatslover blir fulgt.

- Det er nesten paradoksalt å se hvor få jurister det finnes i kommunene, og det virker som om det finnes en aversjon mot å innse at det er vanskelig å tolke regler, sier Boe.

THOMAS FRIGÅRD, 415 42 956
thomas@kommunal-rapport.no

VENNESLA

Sa ja til å dyrke opp myr

Bygg- og miljøutvalget i Ven- nesla sa ja til to søknader om å dyrke opp myr, til tross for at Stortinget i vår vedtok forbud mot dette, skriver Vennesla Ti- dende.

Forbudet, som ennå ikke er trådt i kraft, er et klima- og mil- jøtiltak fordi myr både lagrer

karbon, har et rikt artsmang- fold og demper tørke ved å la- gre vann.

Geir Wehus (Ap) var den eneste som uttrykte konse- kvent skepsis til dyrking av myr, og stemte imot begge søk- nadene, skriver avisa.

RAKKESTAD

Kobler inn Fylkesmannen etter leser- brev i lokalavisa

Et leserbrev som beskriver be- handlingen av en syk mann på 88 år som bor i en omsorgsbol- lig i Rakkestad, har fått kom- munen til å be om tilsyn, skri- ver Rakkestad Avis.

Anne Karin Gammelsrud, som skrev brevet og er i fami- lie med mannen, er bekymret for omsorgen kommunen til- byr svært syke og døende pasi- enter i omsorgsboliger.

Rådmann Alf Thode Skog og

Anita Buer sier til avisa at de ikke kan kommentere enkelt- saker, men opplyser at de har kontaktet Fylkesmannen i Oslo og Viken med begjæring om til- syn på grunnlag av Gammels- ruds påstander.

De to vil ikke gå inn på om hendelsene som er beskrevet i leserbrevet er meldt som av- vik, men sier at de nå gjennom- går omstendighetene i saken.

FAGFORBUNDET

Lokalpolitikker blir daglig leder

Lars Erik Flatø er ansatt som daglig leder i Fagforbundet og begynner 1. mars.

- Jeg gleder meg til å begyn- ne. Det var en utfordrende og svært overraskende fore- spørrel å få, sier Flatø til avisa Hadeland.

Flatø representerer Ap i kommunestyret og formann- skapet i Gran, der han tar fatt på sin andre periode i disse ti-

der.

Han er nå ansatt som admi- nistrerende direktør ved Mo- dum Bad.

Flatø har bakgrunn blant annet som statssekretær og stabssjef ved Statsministerens kontor i Jens Stoltenbergs rød- grønne regjering, og som se- kretariatsleder for Aps stor- tingsgruppe.

INTEGRERING

Flyktninger bosettes raskere

IMDis tertialrapport for bo- setting viser at 94 prosent av flyktningene er bosatt innen seks måneder etter at de har fått vedtak om opphold. Det er en økning på 11 prosentpoeng sammenlignet med samme pe- riode i fjor.

Ifølge IMDi bidrar kommu- nene til rask bosetting, blant

annet ved at de har fattet ved- tak om et tilstrekkelig antall bo- settingsplasser, og at disse gjø- res raskt tilgjengelig når de får tildelt flyktninger fra IMDi.

Det er ventet at det blir bo- satt rundt 5.000 flyktninger i 2019. Mer enn halvparten av disse vil være overføringsflykt- ninger.

STYRING

Kommunene får ansvar for støy

Stortinget har besluttet at myn- dighet etter forurensningslo- ven til å gi tillatelser og føre til- syn med støy fra vindmøller, motorsportbaner og sivile sky- tebaner, skal overføres fra Fyl- kesmannen til kommunene. Klima- og miljødepartementet (KLD) har nå fastsatt forskrift om myndighet til kommunene etter forurensningsloven.

Myndigheten overføres 1. jan- uar, og betyr også at Fylkes-

mannen fra samme tidspunkt mister sin myndighet på disse områdene. Det er imidlertid vedtatt en overgangsbestem- melse som innebærer at søkna- der om tillatelser som har kom- met inn til Fylkesmannen før 1. januar 2020, skal ferdigbe- handles av Fylkesmannen.

Fylkesmannen vil fortsatt ha et veiledningsansvar overfor kommunene.

OPPVEKST

E-kurs om barn som pårørende

Helse- og omsorgspersonell i kommunene får nå et 30-mi- nutters e-læringskurs om barn som pårørende.

- Kurset viser hvordan hel- sepersonell kan bidra når barn opplever sykdom, avhengighet, skade eller død i nær familie, sier fagrådgiver Elisabeth Rø Lund i BarnsBeste.

BarnsBeste, nasjonalt kom- petansenettverk for barn som pårørende, har laget kurset på oppdrag fra Helsedirektoratet. Kurset er tilgjengelig via helse- kompetanse.no.

Kurset er delt i kapitler som alle gir en innføring i temaet barn som pårørende.

Kommuneprofilen 2019

Jakten på x-faktoren

Hvilke **LEDERE** i Kommune-Norge har det udefinerbare, unike og uunnværlige lille ekstra - X-faktoren som trengs for å bli Årets kommuneprofil 2019?

Ikke få panikk. Det er ikke supermann vi er ute etter. Det burde finnes ledere med x-faktor i alle kom- muner og fylker. Foreslå en av dem som Årets kom- muneprofil 2019!

Vi vil høre om lederne som inspirerer, tenker nytt og får spesielt gode resultater ut av de menneske- lige og økonomiske ressursene i kommunen.

Vi på jakt etter politiske, administrative og fag- lige ledere som har utmerket seg i året som nå går mot slutten.

2019 har vært et valgår, så ferske og erfarne lo- kalpolitikere som har markert seg, er aktuelle kan- didater. 2019 er det siste året for mange kommu- ner og fylker, som etter langvarige prosesser skal slå seg sammen fra nyttår. Og 2019 har vært året hvor klimautfordringer er blitt klimakrise, og milli- oner av ungdom over hele verden krever handling - også i kommunene.

Kommunegrått er en stor selvmotsigelse. Alle regnbuens farger må til for å beskrive mangfoldet av det som skjer i landets snart 356 kommuner og 11 fylker. Politikere, ledere og ansatte er tett på inn- byggerne, kjenner de lokale forholdene best og har frihet til å løse kommunens oppgaver på mange uli- ke måter. Nasjonale rammer skal sikre likeverdige tjenester til innbyggerne, men ikke like.

Barnevernleder Tone Risvoll Kvernes i Kongs- berg vant kommuneprofilens underkategori Årets leder i 2016. Her har barnevernet gått nye veier for å hjelpe barn og familier i en vanskelig situasjon. De reagerer tidlig, tilbyr familieråd og bygger nettverk av familie og venner. Det har redusert bruk av fos- terhjem utenfor familien med 90 prosent.

Det er aldri bare én måte å løse en oppgave på. Kommunene bruker lokal, faglig og politisk kunn- skap og kreativitet til å utvikle gode og effektive tje- nester og et godt lokaldemokrati.

De som står i spissen for å utvikle tjenestene, som prøver ut nye metoder og tar i bruk de som gir best resultater - det er dem vi vil ha forslag på til

Årets kommuneprofil.

Kommunene har vært en innovativ kraft i oppbyg- gingen av det moderne Norge.

Store ord, men faglig begrunnet av blant andre historiker Yngve Flo:

«Nasjonsbyggingsprosessen har heile tida fått eit livsviktig tilskot i form av impulsar nedanfrå; av ide- ar og praktisk handling i bygder og byar landet over - for ein stor del kanalisert gjennom kommunale organ», sa han i sin tale til landets ordførere i Det Norske Teatret under grunnlovjubileet i 2014.

Velferdskommunen ble bygget lenge før velferds- staten. Kommunene tok initiativ til sosiale ordnin- ger, som senere ble nasjonale: Trygdeordninger, an- nen fattighjelp, helsetilbud og sykehus - og i nyere tid barnehager og kontantstøtte. Hele veien i samar- beid med lokalt organisasjonsliv og næringsliv.

Like viktig: Kommunene har drevet fram utvidel- ser av demokratiet. Kvinner fikk først stemmerett i lokale folkeavstemninger om alkoholsalg, og lokal- politikere fra Trøndelag var avgjørende da Stortin- get for 100 år siden også ga stemmerett til de på fat- tighjelp. I dag prøver kommuner ut stemmerett for 16-åringer og nærdemokratiske ordninger.

«Stikkorda er initiativ og pionerverksemd; inno- vasjon og inspirasjon», sa Flo i sin tale.

De stikkordene passer like godt på kandidatene Kommunal Rapport ønsker til Årets kommuneprofil.

ANALYSE

Jan Inge Krossli

Kommentator i Kommunal Rapport
jan@kommunal-rapport.no

Foreslå Årets kommuneprofil 2019

Kommunal Rapport inviterer leserne til å foreslå kandidater til Årets kommuneprofil 2019, og senere til å stemme på finalistene.

♦ Alle kan foreslå kandidater. Skriv en kort og konkret begrunnelse for hvorfor din kandidat bør bli Årets kommuneprofil.

♦ Send til **kommuneprofilen@kommunal-rapport.no** innen 15. november.

♦ Med Årets kommuneprofil ønsker Kommunal Rapport å gi spesiell oppmerksomhet til det positive som skjer i kommunesektoren - og perso- nene som står i spissen for dette.

Dette er kriteriene kandidatene må møte:

- «Prisen kan gå til politiske, administrative og faglige ledere i kommuner, fylkeskommuner og kommunale selskaper som har utmerket seg i løpet av det siste året - og gjerne over flere år.
- Han eller hun må ha vist lederskap utenom det vanlige. Lederne må ha bi- dratt spesielt til å utvikle tjenestene, lokaldemokratiet eller lokalsamfunnet.
- Konkret kan de for eksempel ha oppnådd spesielt gode resultater, innført innovative løsninger eller arbeidsmåter, taklet en vanskelig situasjon godt, startet en viktig debatt, styrket kommunens omdømme eller oppnådd politisk gjennomslag nasjonalt.»

Dette skjer videre:

- ♦ **28. november:** Åtte finalister presenteres i Kommunal Rapports ukeavis og nettavis, valgt ut av en jury i vår redaksjon.
- ♦ **28. november-5. desember:** Alle kan stemme på finalistene.
- ♦ **6. desember:** Vinneren offentliggjøres i Kommunal Rapports nettavis.
- ♦ **Uke 50:** Prisutdeling i vinnerens hjemkommune.
- ♦ **19. desember:** Intervju med vinneren i Kommunal Rapports ukeavis.
- ♦ Vinneren får en karikaturtegning av Kommunal Rapports tegner Sven Tveit og blir en av Kommunal Rapports faste kronikører i 2020.

VINNERE DE SEKS SISTE ÅRENE

2018 Lan Marie Nguyen Berg, Miljøpartiet De Grønne, byråd for miljø og samferdsel i Oslo. Juryens begrunnelse: «Hun trosser netthets og står i spissen for byrådets ambisiøse, og til dels omstridte, klimapolitikk – som har gjort Oslo til Europeisk miljøhovedstad 2019». Berg fortsetter som miljøbyråd etter valget.

2017 Andreas Chr. Nørve, rådmann i Vanylven. Juryens begrunnelse: «Han sørger for lett tilgjengelig informasjon til politikere og innbyggere, og har bidratt til å utvikle lokalsamfunnet med alt fra varslingsrutiner til fiber til alle». Kjøkkensjef Espen Sætha ved Sundheim bo- og treningssenter i Nord-Fron ble Årets unge leder, og spesialrådgiver Ragnar Holvik i Grimstad ble Årets modigste.

2016 Harald Furre, Høyre, ordfører i Kristiansand. Juryens begrunnelse: «Han tok rollen som leder i lokalsamfunnet da han heiste regnbueflagget på rådhuset under Skeive dager, etter at høyreekstremister hadde fjernet flaggene i byen». Ole Bernt Thorbjørnsen i Hauge-sund ble Årets rådmann og barnevernsleder Tone Risvoll Kvernes i Kongsberg ble Årets leder.

2015 Aasa Gjestvang, Senterpartiet, fylkesråd for videregående opplæring i Hedmark. Juryens begrunnelse: «Ledet laget som har økt fullført- og bestått-andelen i videregående skole i Hedmark med 8 prosentpoeng». Gjestvang er fra i høst avdelingsdirektør for barnehage og opplæring hos Fylkesmannen i Innlandet.

2014 Bjørn Lichtwarck, sykehjemslege i Rana. Juryens begrunnelse: «Brukte sin ytrings-frihet til å advare mot nedlegging av sykehjemsplasser. Fikk tilrettevisning som kommunen måtte beklage». Kommunen måtte endre sitt medieregelverk etter uttalelse fra Sivilombudsmannen. Lichtwarck er nå lege og forsker ved Sykehuset i Innlandet.

2013 Elin Wikmark Darell, IT-leder i Værnesregionen. Juryens begrunnelse: «Bidrar til at kommunene i IT-samarbeidet er i forkant med velferdsteknologi og digitalisering». Værnes-regionen var først i Norge med å koble signaler fra sensorer i hjemmet til den elektroniske pasientjournalen. Darell bidrar aktivt til IKT-samordning i kommunesektoren, og har samme stilling nå.

Kommuneportrettet

Gamvik

- ◆ **Innb.:** 1.135 per 2. kvartal 2019
- ◆ **Ordfører:** Alf Normann Hansen (SV)
- ◆ **Rådmann:** Øyvind Korsberg
- ◆ **Robek:** 2003-2008 og 2011-2017 (12 år samlet)

Kommuneportrettet er en analyse av tilstanden og framtidsutsiktene i enkeltkommuner, basert på offentlig tilgjengelig statistikk.

Anne Rodvang,
journalist i
Kommunal
Rapport

Fisken er gullet på toppen av Norge

Det er behageligere å hvile øynene på Gamviks flotte natur enn mange av de innrapporterte tallene for **KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON**. Europas nordligste fastlands-kommune ligger nederst i Kommunebarometeret

Mehamn er administrasjonssenteret i Gamvik. Som bildet illustrerer er fisken motoren i Gamvik-samfunnet.

FOTO: ANNIKEN RENSLO SANDVIK

Tjenester

Gamvik ligger på 421. plass på Kommunebarometeret for 2019, justert for økonomiske forutsetninger.

GRUNNSKOLE: Her havner Gamvik på 411. plass i Kommunebarometeret. Kommunen sliter med å oppfylle kompetansekravene i lærerstab. Blant annet oppfyller bare halvparten av ungdomsskolelærerne kravene til undervisning. Hva angår spesialundervisning og leksehjelp for de minste elevene, leveres det bra.

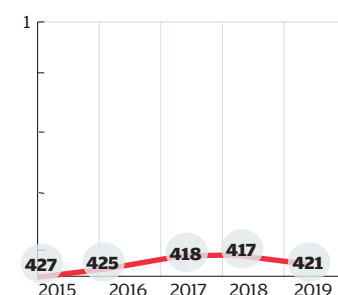
PLEIE OG OMSORG: I denne sektoren lander Gamvik på en 393. plass i årets Kommunebarometer. Tallene for tid med fysioterapeut på sykehjem og antall skjermede plasser på sykehjem bidrar til å trekke ned. Vedtak om hjemmetjenester iverksettes innen 15 dager. Det er bra.

BARNEVERN: Det er mange barnevernssaker per årsverk: 42 mot et landssnitt på 18,7 barn. Andel barn med omsorgsplan er derimot blant de beste. **SOSIAL:** Kommunen får toppskår på stønadsleng-

de for de yngste mottakerne av sosialhjelp, andel mottakere som har mottatt økonomisk sosialhjelp og andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget.

ÅPENHET: Gamvik ble rangert på 327. plass sist gang Norsk Presseforbund testet åpenheten i kommunene.

Plassering i Kommunebarometeret

Økonomi

Kommunal Rapport korrigerer netto driftsresultat for å vurdere driftsøkonomien.

DRIFT: Nasjonalt ble korrigerert netto driftsresultat 1,6 prosent i 2018, for Gamviks del ble det minus 1,3 prosent. Det er signifikant dårligere enn året før. Det bør kommunestyret ta på alvor.

DISPOSISJONSFONDET er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som påvirker handlingsrommet i budsjettet. Fondene i Kom-

mune-Norge samlet er nå 12,1 prosent av brutto driftsinntekter. Gamviks disposisjonsfond er på 3,7 prosent. Det er lite om det blir behov for å håndtere en økonomisk krise.

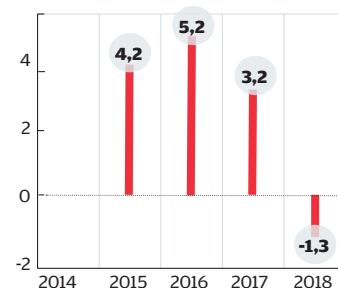
GJELD: Landsgjennomsnittet for netto rentesponsert gjeld er på 39,1 prosent av brutto driftsinntekter. For Gamvik er dette nøkkeltallet 54 prosent.

Kommune-Norge bruker samlet 0,4 prosent av

brutto inntekter på å dekke netto finansutgifter, før avdrag. Gamvik bruker 1,5 prosent av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag. Investeringsnivået har vært ganske lavt i Gamvik de fire siste årene.

I en KS-analyse vurderes Gamvik å ha bra begrenset økonomisk handlefrihet. Kommunen kommer på 339. plass på Kommunebarometerets økonomirområde.

Korrigerert netto driftsresultat

Næringsliv

NHOs kommuneåring i 2019 plasserer Gamvik på 322. plass totalt. Hovedindikatorer er næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. At Gamvik ikke føyer seg inn i rekken av distriktskommuner med høy fraflytting, kan de takke fiskeindustrien for. Fiske og fiskeforedling har alltid vært – og er fortsatt – Gamvik-samfunnets styrke og bærebjelke. Samtidig er det en kjensgjerning at mange egg i én kurv innebærer risiko.

ARBEIDSLEDIGHET: Ved utgangen av september var arbeidsledigheten i Gamvik 5,2 prosent, ledighetstallet nasjonalt var 2,2 prosent av arbeidsstyrken, ifølge Nav.

Framtida

INNBYGGERE: Innbyggertallet forventes å stige fra dagens 1.136 til 1.282 i 2030 og videre til 1.382 i 2040. Hva angår vektingen mellom andel innbyggere i yrkesaktiv og ikke-yrkesaktiv alder, er heller ikke Gamvik noe unntak fra regelen – befolkningen blir gradvis eldre, hvilket betyr lavere skatteinntekter og høyere utgifter. Men tendensen er ikke like markant for Gamvik som for mange andre steder. I nabokommunen Tana anslår befolkningsframskrivninger nesten 10 prosent lavere andel av innbyggere i yrkesaktiv alder i 2040 enn i Gamvik. Å sikre eksisterende arbeidsplasser er sentralt. Samtidig er det viktig å sikre et bredere næringsgrunnlag. Et ensidig næringsliv knyttet til fiskeri, gjør kommunen sårbar, da dette er en konjunkturutsatt bransje.

Forventet folketallsutvikling

Konklusjon

En rapport fra Telemarksforsking har trukket fram Gamvik som en suksessrik distriktskommune med solid vekst i folketall og arbeidsplasser etter 2011. Om ord som suksessrik skal være beskrivende for Gamvik også i framtiden, må det jobbes målrettet og strategisk for å sikre bostedsattraktivitet og næringsgrunnlag. En annen ting det bør jobbes med, er forbedring innen flere sentrale tjenesteområder. At opplevd kvalitet kan være mye bedre enn Kostra-tallene viser, er en kjensgjerning. Når kommunen likevel leverer så mange svake tall at de havner nederst på Kommunebarometeret, bør det tas grep.

MENINGER

Leder

Når selvmordstanker har offentlig interesse

Denne uka skriver Kommunal Rapport om en avgått rådmanns selvmordstanker, for å belyse hva en arbeidskonflikt kan gjøre med psykisk helse.

Heldigvis er hun i full jobb igjen. Det er en god stund siden hun brått inngikk sluttavtale med kommunen, etter krav om at hun straks måtte ut. Hun sier hun føler at hun har overskudd til å bidra nå. Hun er i en annen type stilling i en annen kommune enn før og forteller at livet har stabilisert seg, noe hennes ektemann bekrefter overfor Kommunal Rapport.

Hun velger å fortelle om selvmordstankene og hvordan en leder kan rammes, fordi hun me-

ner det er viktig. Vi vet at selvmord er et samfunnsproblem og at åpenhet om psykisk helse og muligheten for å komme tilbake kan virke positivt. Derfor publiserer Kommunal Rapport denne historien når nye folkevalgte i disse dager skal ta fatt på sitt arbeidsgiveransvar.

I etiske normer for trykt presse, radio, fjernsyn og nettpublikasjoner er det nedfelt at pressen skal være varsom ved omtale av selvmord og selvmordsforsøk. Dette er Vær varsom-plakatens punkt 4.9, som videre sier: «Unngå omtale som ikke er nødvendig for å oppfylle allmenne informasjonsbehov. Unngå beskrivelse av metode eller andre forhold som kan bidra til å utløse flere selvmords-

Det er viktig å huske at det er mennesker det handler om

handlinger.»

Nå handler det om *tanker* om å gjøre livet slutt. Det er uansett flere hensyn å vurdere. I takt med større åpenhet i samfunnet, er det naturlig med høyere grad av åpenhet også i mediene. Mer åpenhet om hvordan også en toppleder kan preges av mørke tanker, kan redusere stigma og forhåpentligvis få flere til å søke hjelp, som kan være helt avgjørende. Det er et viktig poeng å merke seg rundt arbeidskonfliktene som hvert år utspiller seg.

Dessuten er det viktig å anerkjenne behov for en grundig faktaundersøkelse i den enkelte sak - huske at det er mennesker det handler om og at det alltid er flere sider av en sak, som lederen

Kommunal Rapport har intervjuet og hennes tidligere overordnede tydelig understreker.

Nytt håp for de mest sårbare

Bedre samarbeid mellom sykehus og kommune trengs. Derfor er det bra at regjeringen og KS nå har inngått en avtale om å danne 19 helsefellesskap, som skal bedre samhandlingen for barn og unge, personer med alvorlige psykiske lidelser og rusavhengighet, skrøpelige eldre og personer med flere kroniske lidelser.

Det er å håpe at endret struktur raskest mulig kan få samhandlingsreformen til å fungere som ønsket.

Ukas kommentar

Først storbyene, så Norge?

Rødgrønne samarbeid i de store byene kan bli **MODELL** for ny regjering i 2021, både for politikk og nye partnere.

Journalist i Kommunal Rapport
jan@kommunal-rapport.no

Kommunevalg skal ikke reduseres til generalprøve for neste stortingsvalg. Det er ikke så enkelt som å forstørre et lokalt samarbeid og politisk plattform opp til et nasjonalt nivå og regjeringssamarbeid. Alle lokale valg og avtaler er unike. Det gir store forskjeller i samarbeidspartnere og politikk, selv i de største byene.

Likevel, det er mulig å finne noen røde og grønne tråder i de store byene som kan trekkes fram til stortingsvalget i 2021.

Min langodds: Vi får en rødgrønn regjering med Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne som innfører et nasjonalt klimabudsjett, en radikal utjevningsspolitikk og en offensiv distriktspolitikk.

Arbeiderpartiet har fått ordføringen i ni av de ti største kommunene. Høyre beholder bare Bærum.

I seks av de store byene inngår Ap, Sp, SV og MDG i samarbeidet. I Bergen samarbeider Ap og MDG med KrF og Venstre. I Oslo støtter Sp byrådet valgteknisk. I Sandnes fortsetter samarbeidet mellom Ap og Fremskrittspartiet.

Hvordan samarbeidsklimaet i disse sju byene utvikler seg, vil bli viktig for om MDG inkluderes i en rødgrønn regjering i 2021. Bare det at de er godkjent som partner her, er et skritt på vei inn i varmen. I tillegg samarbeider MDG med Ap og/eller Sp i nær 40 mindre kommuner.

Ledelsen i både Ap og Sp har tidligere avvist nasjonalt samarbeid med MDG. Nå har debatten startet i Ap. Stortingsrepresentant Martin Kolberg, tidligere partisekretær, tar til orde for å samarbeide med MDG i et stort intervju i Dagsavisen. Det er særlig industriforbundene i LO som har problemer med et parti som vil fase ut olje- og gassvirksomheten.

I Sp oppfattes MDG som en gjeng livsfjerne, urbane veganer som elsker ulver og hater biler. Sp kjemper på sin side for lave avgifter på nødvendig bil- og flytransport i distriktene, for både rødt og hvitt kjøtt og mot ulv og andre rovdyr.

Disse sterke motsetningene mellom MDG, deler av Ap og store deler

Den viktigste grunnen til at det likevel kan bli en rødgrønn firepartiregjering i 2021, er at klimakrisen ikke går over

av Sp blir selvsagt vanskelige å løse. SV står for mye av det samme i disse konfliktsakene, og det har latt seg løse. Men det gjør noe med maktbalansen med to slike partier i en regjering.

Den viktigste grunnen til at det likevel kan bli en rødgrønn firepartiregjering i 2021, er at klimakrisen ikke går over. Det vil være en dominerende politisk konfliktlinje de neste tiårene. MDG har vokst til å bli partiet som har sterkest sakseierskap til klima og miljø i velgerens øyne. Det kan endre seg, men for dem som vil styre Norge de nærmeste årene, er det viktig å ha MDG på sin side.

Det er lenge til 2021. Det kan glippe igjen for Jonas Gahr Støre, selv om målingene nå viser et soleklart rødgrønt flertall og Solberg-regjeringen ikke akkurat er på offensiven. Den politiske kjøttvekta i 2021 vil også være viktig. Målingene i oktober 2019 viser at Ap, Sp og SV har klart flertall uten MDG, men målinger i kjølvannet av et valg skal man ikke ta så alvorlig.

Hva slags politikk kan en rødgrønn firepartiregjering komme til å føre?

Flere av de store byene følger nå etter Oslo og innfører klimabudsjett

og -regnskap for å styre ambisiøse utslippskutt. Klimabudsjett på nasjonalt nivå er blitt utredet og avvist av Solberg-regjeringen, men kan bli innført av en ny rødgrønn regjering.

Et annet fellestrekk i de rødgrønne storbyene er store og kostbare tiltak i skole og barnehage for å skape sosial utjevning: Gratis kjernetid i barnehager, helt eller delvis gratis SFO og gratis skolemat. Det sistnevnte vare en av Aps nasjonale hovedsaker i valgkampen, de andre tiltakene er SV helt og Ap delvis for i sine programmer. Oslo har for tiden mye penger og går lengst som velferdskommune. Hvor mye av dette som lar seg gjennomføre nasjonalt er rett og slett et spørsmål om hvor mye en ny regjering har råd til innenfor et ansvarlig budsjett.

Lettere vil det være å støtte med lovgiving at storbyene tar tilbake tjenester fra kommersielle aktører, og prøver å få flere heltidsstillinger i helse og omsorg.

For Sp er det ikke så store gevinster å hente i disse byene. Skal de sluke kamelen MDG i 2021, må de få en distriktspolitikk som kontrar all Solberg-regjeringens sentralisering. Bil på bygda må heller bli billigere enn dyrere.

KRONIKK & DEBATT

Årets
kronikører

Olav Gunnar Ballo,
kommune-
overlege i Loppa

Inga Bejer Engh,
barneombud

Nina Kristiansen,
ansvarlig redaktør i
forskning.no

Lill Egeland,
advokat og partner i
Simonsen Vogt Wiig

Lan Marie Berg,
byråd for miljø og
samferdsel for
MDG i Oslo og Årets
kommuneprofil 2018

Anders Kirkhus,
seniorrådgiver ved
SINTEF Community

Erik Magnus Boe,
professor emeritus
ved UiO

**Elisabeth
Ivarsflaten,**
professor ved
Institutt for
sammenliknende
politikk ved UiB

Øystein Hernæs,
forsker ved Frisch-
senteret

Periferiens doble kr

Periferien brøler med to stemmer, og i øyeblikket ser de ut til å **BRØLE**

Kronikk
Elisabeth
Ivarsflaten

elisabeth.ivarsflaten@uib.no

Lokalvalget 2019 var ett av de mest spennende vi har hatt i Norge på svært lenge. Ikke bare var dette det første valget i Norge hvor miljødimensjonen (den grågrønne konflikten) ser ut til å ha blitt like betydningsfull som den tradisjonelle høyre-venstredimensjonen (den rødgrønne konflikten), spesielt i byene.

Det var også Senterpartiets beste lokalvalg noensinne. «Periferiens brøl», kalte forskere fra Institutt for rural- og regionalforskning dette siste i en kronikk i Aftenposten.

Mine UiB-kolleger ved forskningsenheten Territorielt demokrati og reform, Anne Lise Fimreite og Marta Eidheim, peker i en

ny studie som publiseres snart på at det brøles med to stemmer. Stemmene ligner, men er likevel ulike på vesentlige punkter.

Den ene stemmen er den som Stein Rokkan kalte periferiens. Med livserfaring fra både Narvik og Bergen var det kanskje ikke så rart at det ble Rokkan som gjorde det statsvitenskapelige pionerarbeidet med å begrepsfeste periferien som en viktig territoriell kilde til politisk mobilisering. Periferien er alt som ikke er geografisk nært statsmakten, altså grovt sagt landet utenfor Oslo.

To underliggende strukturelle faktorer bidrar til å gjøre sentrum-periferi konflikten sterk i Norge i vår tid. Den første er at samfunnsutviklingen styrker sentrum. Min salig kollega Frank Aarebrot pleide å kalle Norge en «sentraliserende sentralstat».

At Norge er en stat med et politisk sterkt sentrum, kommer til uttrykk blant annet ved at kommuner og fylkeskommuner i liten grad har makt

over egen inntekt. Den økonomiske asymmetrien mellom kommune og stat har økt ettersom sentralmaktens inntekter har vokst i takt med oljeinntekter og -fond.

I tillegg er det velkjent at globaliseringen, og de internasjonale institusjonene vi har etablert for å håndtere denne, har styrket sentrale myndigheter. Regjering, sentralforvaltning og sentrale domstoler er styrket på bekostning av parlamenter, lokale myndigheter og lavere rettsinstanser.

Den andre strukturelle faktoren som gjør at sentrum-periferi dimensjonen alltid er en latent konflikt i Norge, er vår økonomisk og kulturelt sterke periferi. En av grunnene er rent geografisk. Landet er langstrakt, og selv i dag er det store barrierer mot forflytning mellom ulike landsdeler. Dette har bidratt til et sterkt kulturelt mangfold av lokale og regionale identiteter. Tenk på dialekter, bunader og mattradisjoner.

I tillegg har du det faktum at de økonomiske og politiske tyngde-

punktene er på ulike steder. De viktigste eksportnæringene opp gjennom tidene - fisk, skipsfart, kraftkrevende industri og olje - ligger langs kysten. Det politiske sentrum ligger der hvor kommunikasjonen mot Danmark og Sverige var best, i sørøst.

Av historiske årsaker har vi i Norge det statsviterne Gary Marks og Liesbet Hooghe kaller en Rokkan-region, nemlig Bergens-regionen. Hvis en skal være litt frekk, så er en Rokkan-region en territoriell enhet som har et ego med historiske røtter som er litt ute av proporsjon med dagens makt og innflytelse.

Mer seriøst så har Rokkan-regionen historisk vært økonomiske og/eller kulturelle maktsentre. Tenk på Barcelona eller Edinburgh. Slike regioner er ofte viktige for statens struktur, fordi de på avgjørende punkter i historien mobiliserer mot sentrale styresmakter.

Fimreite og Eidheim viser i sine analyser av data fra Norsk medborgerpanel at folk som bor utenfor

Innlegg sendes til debatt@kommunal-rapport.no. Legg ved portrettbilde.

Innleggene kan bli publisert både i ukeavisa og på kommunal-rapport.no/debatt
Lengde på innlegg er maks 700 ord

Les flere meninger
på kommunal-rapport.no/debatt

aft

SAMMEN - by mot land og periferi mot sentrum.

Oslo og Akershus er mer tilbøyelige til å være enige i påstanden om at «sentrale myndigheter tar for lite hensyn til distriktene», og at det er mer sannsynlig at de vil stemme Senterpartiet. Så periferiens brøl er mot sentralisering av makt i Oslo.

Men den andre stemmen periferien brøler med, er den rurale. Her er det ikke hele landet mot Oslo, men by mot land. Om noe, så viser tendensene i analysene til Fimreite og Eidheim at dette perspektivet antakelig er minst like viktig for Senterpartiets fremgang som sentrum-periferi-konflikten.

Den amerikanske statsviteren Katherine Cramer har gjort banebrytende arbeid knyttet til det hun kaller rural bevissthet. I arbeidet med boken *The Politics of Resentment* reiste hun rundt i det rurale Wisconsin og snakket med folk. Mange hadde dårlig økonomi, men stemte likevel på Republikanerne. De støttet skatteletter fordi de følte at skatt handler om at staten tar

”

Det er velkjent at globaliseringen har styrket sentrale myndigheter

deres hardt tjente penger og bruker dem på ting som de ikke har nytte av, for eksempel universiteter og kulturhus i byene.

I dette ligger det en følelse av å bli forlatt og nedvurdert for ikke å hige etter et liv i store, hektiske og upersonlige byer. Men der er også en stolthet over å klare seg selv og å leve det som oppfattes som mer naturlige og autentiske liv.

Det er uklart hvor mye av dette som Cramer beskriver som er overførbart til norske forhold. Mitt inntrykk er at den rurale bevisstheten absolutt finnes i Norge, men at den i mindre grad fører til at folk i distriktene vender seg mot skatter og offentlig sektor.

I alle fall for øyeblikket, ser det for meg ut til at konfliktene by-land og sentrum-periferi brøler sammen for å kreve mer balansert og mer desentralisert territoriell organisering av offentlig sektor og av politisk makt.

ILLUSTRASJON: SVEN TVEIT

” Vi anbefaler at det skapes arenaer mellom folkevalgte og administrasjonen for å drøfte og evaluere hvordan samspillet og rutinene fungerer

Kommunedirektøren får tydeligere rolle

Den nye kommuneloven legger grunnlaget for å styrke kommunedirektørens **FAGLIGE** rolle, noe som også vil styrke den folkevalgte ledelsen i kommunene.

Ny kommunelov trer i kraft i løpet av oktober for alle landets kommuner. Et formål med den nye loven er å klargjøre skillet mellom administrasjonen og folkevalgt nivå. Men vil man lykkes med det?

Det er i ny kommunelov tatt en rekke rettslige grep for å klargjøre skillet mellom folkevalgte og administrasjonen. Dette er særlig gjort gjennom å forsøke å tydeliggjøre kommunedirektørens rolle.

Som professor Jan Fridthjof Bernt treffende uttalte til Kommunal Rapport i 2013, skal ikke rådmannen være sekretær for et flertall i kommunestyret. Ny kommunelov er ment å understreke dette poenget ved å tydeliggjøre kommunedirektørens rolle og funksjon.

Vi vil her særlig fremheve:

♦ Det løpende personalansvaret er i lov lagt til kommunedirektøren. Kommunestyret kan på dette området heller ikke instruere kommunedirektøren.

♦ Det er i lov og forarbeider nærmere beskrevet hva som følger av kommunedirektørens utredningsplikt. Kommunedirektøren skal utarbeide et forsvarlig rettslig og faktisk grunnlag for å treffe vedtak i saken, og skal i sin fremstilling ikke la seg styre av hva han/hun antar et flertall av kommunestyret måtte mene og ønske av vinkling mv. i saken. Se her også neste kulepunkt.

♦ Dersom kommunestyret skal legge føringer på kommunedirektøren, skal det skje i form av «vedtak». Kommunedirektøren skal således ikke styres gjennom vage signaler eller mer eller mindre klart uttrykte forventninger.

♦ Det er i forarbeidene understreket at ansatte i egenskap av å være ansatt ikke skal sitte i folkevalgte organer med unntak av partssammensatte utvalg.

♦ Kommunedirektøren kan ikke treffe vedtak i prinsipielle saker, heller ikke i enkeltsaker. De prinsipielle sakene skal avgjøres av folkevalgte organer med unntak av personalsaker.

♦ Det er for øvrig gjort en rekke tydeliggjøringer av kommunedirektørens rolle, herunder plikten til å fremlegge taushetsbelagte do-

kumenter mv. til folkevalgte organer, ved saksbehandling av saker som går fra foretak til kommunestyret, ansvaret for ny internkontrollregel, mv. Dette bidrar også til klarere fordeling av roller mellom kommunedirektøren og folkevalgte.

Vi vil samtidig understreke at ny kommunelov i § 2-1, 1. ledd uttrykkelig fremhever at kommuner er underlagt «folkevalgt ledelse». Den øverste myndighet i kommuner og fylkeskommuner er fortsatt kommunestyret og fylkestinget. Dette står imidlertid etter vår vurdering ikke i motsetning til å styrke også kommunedirektørens rolle.

Ny kommunelov legger derfor grunnlaget for å styrke kommunedirektørens faglige rolle, og for ytterligere profesjonalisering av kommunedirektøren, herunder av arbeidsgiverrollen.

Nye rettsregler vil imidlertid ikke i seg selv skape endringer, men kan gi et grunnlag for at både folkevalgte og administrasjonen arbeider med roller og med samspillet. Vi anbefaler at kommuner og fylkeskommuner går igjennom sine delegasjonsreglementer og rutiner og vurderer hvordan samspillet mellom folkevalgte og kommunedirektøren/administrasjonen kan gjøres bedre.

Vi anbefaler også at det skapes arenaer mellom folkevalgte og administrasjonen for å drøfte og evaluere hvordan samspillet og rutinene fungerer. Vi tror det vil gjøre hverdagen lettere for kommunedirektørene, som har en av de tøffeste lederjobbene i samfunnet.

En tydeligere rolle for kommunedirektøren vil også styrke den folkevalgte ledelsen i kommunene. Tydeligere rolleavklaringer vil styrke kraften i det felles lederskapet.

Tor Allstrin, leder av KS Advokatene

Øyvind Renslo, advokat i KS Advokatene

DEBATT

Forslaget til statsbudsjett som finansminister Siv Jensen nylig la fram, samsvarer ikke med målene om økt materialgjenvinning, mener Svein Kamfjord.

FOTO: FRODE HANSEN, NTB SCANPIX

Finansiering av bærekraftsatsingen mangler

Statsbudsjettet ligner «business as usual». Det blir for passivt, og vil ikke bidra til å nå målene FN, EU, Stortinget og regjeringen har satt for en samfunnsutvikling som tar både **ØKONOMIEN OG MILJØET** på alvor.

I **forslaget til statsbudsjett** for 2020 slår regjeringen fast at myndighetenes oppgave først og fremst er å utforme riktige rammebetingelser som skaper insentiver og etterspørsel etter miljøteknologi og produksjonsløsninger. Det samsvarer ikke med virkemidlene i det samme budsjettet.

Målet er mindre forurensing og lavere klimagassutslipp. KS Bedrift Avfall mener tanken er riktig, men innretningen på virkemidlene samsvarer ikke med oppgavene for kommunal avfallsbransje.

Kommunene ser ut til å få hovedansvaret for å nå politiske mål om økt materialgjenvinning. Målet om minst 65 prosent skal nås

innen 2035. Regjeringen uttalte i meld. 45 om avfall og sirkulær økonomi at det på sikt vil være behov for å etablere flere sentralsorteringsanlegg for husholdningsavfall i Norge.

I praksis betyr det investeringer på flere hundre millioner kroner. Likevel legger ikke norske myndigheter til rette for gode finansieringsløsninger.

Klima- og miljøteknologi er en integrert del av en sirkulær økonomi, og en forutsetning for å løse miljø- og klimautfordringene, skriver regjeringen.

Det korresponderer dårlig med at insentivene til forskning og innovasjon gjennom miljøteknologifondet i Innovasjon Norge begrenses til «privat, konkurranseutsatt nærings-

Budsjettet må i større grad vise at regjeringen snart skal legge fram en strategi for sirkulær økonomi

liv». Dette sementerer en silotenkning Norge må ut av.

Næringslivet omfatter både private og offentlige aktører i dag, og når EU klarer å løse det, kan ikke norske myndigheter sitte stille og godta at EØS-rettslige statsstøtteregler står i veien for at Norge kan gjøre det samme. Det gir ikke mening.

KS Bedrift mener også at budsjettet i større grad må

vise at regjeringen snart skal legge fram en strategi for sirkulær økonomi. Derfor ber vi om endringer:

1) Forskning og innovasjon skal vurdere bærekraft

Sørge for at all støtte fra Innovasjon Norge og Norges forskningsråd må vurderes ut fra hensyn til bærekraft og sirkulær økonomi, uavhengig av bransje. Dette prinsippet bør gjelde all statlig støtte til forskning og innovasjon.

2) Støtteordninger for alle som bidrar til mer bærekraftig utvikling

Mye av ansvaret for politiske mål som skal få Norge over i en mer sirkulær økonomi, legges på det offentlige næringslivet. Det er et sterkt behov for støt-

teordninger for utvikling av miljøteknologi, uavhengig av om det er privat eller offentlig næringsliv som tar eller ilegges initiativet. Statsstøtteregulverket – som skal hindre feil bruk av offentlige midler – gjelder overordnet. Statsbudsjettet bør derfor fjerne den unødige og konkurransevridende innskrenkningen setningen «privat, konkurranseutsatt næringsliv».

3) Forankre sirkulær økonomi i Stortinget

Sørg for at den kommende strategien for sirkulær økonomi behandles i Stortinget. Det gir en langsiktig styrke i politikken og forpliktelse på tvers av partigrenser som vi trenger for å komme fremover i et nødvendig tempo.

Omstilling til et grønnere næringsliv krever nye måter å gjøre ting på. Våre folkevalgte kan i dette statsbudsjettet bidra til å vri insentiver i en mer bærekraftig retning, og opp og ut av silotenkningen.

KS Bedrift er redd konsekvensene blir store, og målene enda vanskeligere å nå. Det i seg selv er god nok grunn til å få på plass finansiering av bærekraftige løsninger, uavhengig av hvem som utvikler, eier eller drifter nyvinningene.

Svein Kamfjord, direktør for avfall og gjenvinning i KS Bedrift

Innlegg sendes til debatt@kommunal-rapport.no. Legg ved portrettbilde.

Innleggene kan bli publisert både i ukeavisa og på kommunal-rapport.no/debatt
Lengde på innlegg er maks 700 ord

Les flere meninger
på kommunal-rapport.no/debatt

Smarte byer: Først hvorfor, så hvordan

Første spørsmål for en kommune med smartby-ambisjoner må være «hvorfor». Bidrar løsningen til å oppnå ett eller flere av kommunens mål, uten å gå på **BEKOSTNING** av andre mål og oppgaver?

Norske kommuner konkurrerer for tiden i øvelsen «smartheit». Både i næringsliv, forvaltning og akademia finnes sterke meninger om hva smart-begrepet betyr og omfatter.

Stadig flere produkter, prosjekter og forskergrupper hevder de bidrar til smarte(re) byer. Under Arendalsuka lanserte DOGA sitt «veikart» for smarte byer og kommuner i Norge. «Let's put smart to work», istemmer IBM.

Smart virker forlokkende. For hvem vil vel planlegge, bygge eller bo i en dum by? Risikoen er at kommuner velger løsning uten å tenke gjennom hvilket problem den skal løse.

En fersk kartlegging for regjeringen viser at 30-50 kommuner i Norge arbeider med «smartby-prosjekter». Undersøkelsen viser at uttrykket brukes bredt, både om transport, infrastruktur, bygg, energi, helse, forurensning og så videre.

Usikkerheten i antallet skyldes at flere kommuner har prosjekter som kan omfattes av en smartby-definisjon, uten at de selv bruker denne betegnelsen. Faktisk påpeker rapporten at smartby- og annet utviklingsarbeid ofte behandles uten klare skiller.

Sammenlignet med andre prosjekter og tiltak, er ønsket om å ta i bruk teknologi et viktig kjennetegn for smartby-løsninger. Gjennom digitale verktøy kan samfunnet løse oppgaver på nye og potensielt bedre måter. Mange smartby-prosjekter i norske kommuner oppstår derfor grunnet ildsjeler eller medarbeidere med særlig interesse eller kompetanse på teknologi-bruk.

Et mer bekymringsfullt funn i kartleggingen er at over halvparten av kommunene (52 %) sier prosjekter i deres smartby-satsing skyldes initiativ fra næringsliv eller andre eksterne.

Næringslivet er en sen-

tral utvikler og leverandør av relevant teknologi. Når bedrifter introduserer temaet smartby for en kommune, er det likevel stor grunn til å være årvåken: Prosjektet kan fort ende opp med å dreie seg om kommunen *kan*, heller enn kommunen *bør*, ta i bruk løsningen. («Virker tje-nesten som lovet? Er innkjøpsprosesser fulgt? Blir det trøbbel med annet lov- eller regelverk? Og sist men ikke minst, er det dekning i budsjettet?») Byråkrater og politikere kan bevisst eller ubevisst ledes til feil spørsmål - *hvordan* kommunen kan ta i bruk en teknologi, på bekostning av *hvorfor*.

Både *hvorfor* og *hvordan* er naturligvis nødvendige spørsmål for et smartby-prosjekt, men i lys av kommunens samfunnsrolle er det likevel vesentlige forskjeller. Det finnes mange oppgaver i samfunnet hvor vi har teknologibaser-te svar på *hvordan*, hvor vi likevel velger å la være.

For eksempel kunne vi pålagt alle kjøretøy å ha GPS med automatisk logging og rapportering. En slik løsning kunne spart kostnader til bomstasjoner, fotobokser, parkometre og mye annen infrastruktur. Veiavgift, parkeringsavgift, fartsbøter og så videre kunne beregnes ut fra GPS-dataene, og belastes konto automatisk. Likevel er det klart *hvorfor* en slik løsning er problematisk (stikkord: personvern).

På den annen side finnes det oppgaver og problemer vi skulle ønske vi kunne løse med teknologi (altså *hvorfor*), men som

Løsninger som skal kunne bære merkelappen «smart», må innebære en reell forbedring for alle relevante mål

Når bedrifter introduserer temaet smartby for en kommune, er det stor grunn til å være årvåken

vi (foreløpig) ikke vet *hvordan*.

Innenfor miljøsektoren er eksemplene mange: Transport og mobilitet basert på fossil energi innebærer betydelige globale miljøulemper, men det finnes ingen fullgod erstatning for dagens transportmengde. Dessuten er privatbiler en vesentlig årsak til mange lokale miljøproblemer som luftkvalitet, støy, kø med videre.

En omlegging til elbiler reduserer utslipp, men andre aspekter ved bymiljøet preges like mye av en personbil uansett drivstoff. Løsninger som skal kunne bære merkelappen «smart», må innebære en reell forbedring for alle relevante mål.

Smarte løsninger som innebærer en reell forbedring for alle relevante mål, krever samarbeid om komplekse problemer, påpeker Eivind Junker. ILLUSTRASJONS FOTO: PIXABAY

Hovedforskjellen mellom de to aspektene er altså at vi - samfunnet - definerer *hvorfor*, mens naturen og (vår kjennskap til) teknologien tidvis setter grensene for *hvordan*. Kommuner bestemmer om et smartby-prosjekt er noe den *bør* gjøre, mens eksterne (økonomiske, tekniske eller rettslige) faktorer avgjør

om kommunen *kan* gjennomføre prosjektet.

Derfor må det første spørsmålet for en kommune med smartby-ambisjoner være «hvorfor»: Bidrar løsningen til å oppnå et eller flere av kommunens (eller landets, eller klodens) oppgaver eller mål? Og skjer det uten å gå på bekostning av andre oppgaver og mål?

Først når kommunen har et klart svar på *hvorfor* en smartby-løsning skal innføres, er det tid for å diskutere *hvordan*.

Eivind Junker, postdoktor ved NTNU Smarte bærekraftige byer

Stilling ledig

Nore og Uvdal kommune

Økonomisjef

Kommunene Nore og Uvdal, Flesberg og Rollag har ledig stilling som økonomisjef for felles økonomifunksjon (FØNK). FØNK er et interkommunalt samarbeid med ansatte i alle tre samarbeidskommunene.

Søknadsfrist 18.11.2019.

Fullstendig utlysning på:
www.nore-og-uvdal.kommune.no

Engerdal kommune

Ledig stilling:

Kommunedirektør/rådmann

Engerdal kommune søker ny kommunedirektør/rådmann.

Fullstendig utlysningstekst finner du på Engerdal kommunes hjemmeside:
<https://www.engerdal.kommune.no>

Spørsmål kan rettes til
ordfører Lars Erik Hyllvang: 994 76 494, eller
rådgiver Gard Erik Sandbakken: 934 63 964.

Søknad med cv sendes innen **17.11.2019** til:
Gard Erik Sandbakken: gard@kommunike.as

Utgitt av KS ved heleiet selskap Kommunal Rapport A/S
Godkjent opplag: 6.769
 Godkjent av Fagpressens opplagskontroll
Pris totalabonnement (ukeavis og digital dagsavis): 3.490 eks mva
Trykk: Polaris Trykk
Retur: Kommunal Rapport P.B. 1940 Vik 0125 Oslo

Kommunal Rapport arbeider etter Vær Varsom-plakatens etiske normer. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, bes kontakte oss. Klager i presseetiske spørsmål behandles av PFU.

Fagpressen

Sjefred./adm.dir.

Britt Sofie Hestvik
 bsh@kommunal-rapport.no
 951 45 480

Nyhetsleder

Felicia Øystå
 felicia@kommunal-rapport.no
 906 61 016

Debattredaktør

Ragnhild Sved
 ragnhild@kommunal-rapport.no
 932 87 840

Utviklingsredaktør

Espen Andersen
 espen@kommunal-rapport.no
 911 58 223

Markedsdirektør

Fred Scharffenberg
 fred@kommunal-rapport.no
 920 10 705

Salgssjef

Eivind Sydtzkow
 eivind@kommunal-rapport.no
 913 00 045

Produktsjef

Sebastian Munch
 sebastian@kommunal-rapport.no
 984 53 563

Abonnementsansv.

Wencke Røise
 wencke@kommunal-rapport.no
 930 01 959

Fotojournalist

Magnus K. Bjørke
 magnus@kommunal-rapport.no
 926 02 648

Redaksjonell utvikler

Andreas Røed
 andreas@kommunal-rapport.no
 458 74 190

Kommentator

Jan Inge Krossli
 jan@kommunal-rapport.no
 928 86 402

Journalist

Tone Holmquist
 tone@kommunal-rapport.no
 930 20 261

Journalist

Marte Danbolt
 marte@kommunal-rapport.no
 416 58 639

Journalist

Berit Almendingen
 berit@kommunal-rapport.no
 480 33 259

Journalist

Hanne Wien
 hanne@kommunal-rapport.no
 995 15 493

Journalist

Britt Glovik
 britt@kommunal-rapport.no
 911 78 694

Journalist

Terje Lien
 terje@kommunal-rapport.no
 902 86 413

Journalist

Elin Svendsen
 elin@kommunal-rapport.no
 917 34 715

Journalist

Thomas Frigård
 thomas@kommunal-rapport.no
 415 42 956

Journalist

Anne Rodvang
 anne@kommunal-rapport.no
 907 85 760

Uka på nett

Les mer på kommunal-rapport.no

HAVBRUK

Deler ut 458 mill.

166 kommuner og ti fylkeskommuner får penger fra Havbruksfondet.

- Igjen får kommunene som legger til rette for havbruk en velfortjent belønning, sier fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik (Frp) i en pressemelding.

Havbruksfondet ble opprettet i 2016 for å ivareta hensynet til kommuner som legger til rette for oppdrettsnæringen. Inntektene kommer fra tildeling av ny kapasitet, hvorav 20 prosent går til staten og 80 prosent til kommunal sektor og fordeles gjennom Havbruksfondet.

- Jeg håper at enda flere kommuner og fylkeskommuner ser gulroten som ligger i Havbruksfondet, sier Nesvik.

MILJØ

Vil ha hurtigbåter uten klimautslipp

20. november utlyser Sogn og Fjordane anbudskonkurranse om driften av deres hurtigbåstrekninger i neste kontraktsperiode, som starter i 2022. Som de første i landet vil de her stille krav om at operatøren benytter hurtigbåter uten klimagassutslipp. Slike båter finnes ikke i dag, men vil kunne leveres i løpet av få år, ifølge utredninger.

Sogn og Fjordane (snart Vestland) kan dermed bli det første fylket som setter slike båter i trafikk. Omleggingen fra diesel til elektriske eller hydrogendrevne hurtigbåter er anslått å koste fylkeskommunen om lag 1,2 milliarder kroner ekstra i løpet av neste kontraktsperiode på 12 år.

Statsminister Erna Solberg ønsker at kommuner og sykehus skal samarbeide bedre.

FOTO: MARKUS SCHREIBER / AP / NTB SCANPIX

Samarbeid om 19 nye helsefelleskap

Regjeringen og KS inngår en avtale om å danne 19 helsefelleskap som skal få sykehus og kommune til å samarbeide bedre om pasientene.

Ifølge statsminister Erna Solberg (H) skal pasienter ikke være kasteballer mellom sykehus og kommune.

- De skal få god oppfølging og føle seg trygge. Flere regjeringer har forsøkt å få sykehus og kommuner til å samarbeide bedre om pasientene, uten å lykkes. Sykehusene og kommunene ser for ofte på hverandre som parter og ikke partnere. Det endrer vi nå, sier Solberg.

Hvert helsefelleskap omfatter et helseforetak med tilhørende kommuner. Represen-
 tanter fra sykehus, kommuner, fastleger og pasienter skal møtes for å planlegge tjenestene sammen.

Ifølge Helsedepartementet

vil helsefelleskapet komme spesielt fire pasientgrupper til gode. Gruppene er barn og unge, personer med alvorlige psykiske lidelser eller rusproblemer, eldre og personer med flere kroniske lidelser.

- Med denne avtalen kan kommunene ta en mer aktiv og forpliktende rolle når helse-tjenestene skal utvikles. Helsefelleskapet er en modell som sykehus og kommuner har utviklet, og som fungerer for å prioritere tjenestene til de pasientene som trenger det mest, sier KS-leder Gunn Marit Helgesen.

Sykepleierforbundet og Allmennlegeforeningen enige om at det er behov for å bedre samarbeidet mellom sykehus og kommuner. Mens Sykepleierforbundet er skeptisk til modellen, mener Allmennlegeforeningen at modellen er et skritt i riktig retning.

JUS

- Skriftlig valg er lovlig

KS Advokatene er uenig med juristene i Kommunaldepartementet (KD), og mener at skriftlig valg av ordfører fortsatt er lovlig.

Minst ni kommunestyre har valgt ordfører og varaordfører skriftlig.

KD fastslo i et skriftlig svar at den nye kommuneloven ikke åpner for skriftlig valg. Senere presiserte departementet at de skriftlige valgene som er gjennomført, ikke nødvendigvis er ugyldige.

Advokat Frode Lauareid i KS Advokatene konkluderer med at skriftlig valg av ordfører og varaordfører både er lovlig og gyldig, og advarer kommunene mot å gjennomføre valgene på nytt.

STYRING

Bekrefter 807 lovbrudd

Revisjonsfirmaet PwC bekrefter i en rapport at de har avdekket 807 brudd på arbeidsmiljøloven i Energigjenvinningsetaten (EGE) i Oslo kommune.

Ansatte i EGE har de siste fire årene hatt omfattende arbeidsdager, mye overtid og systematisk brudd på arbeidsmiljøloven, ifølge varslene.

Firmaet bekrefter at det har vært en rekke brudd på arbeidsmiljøloven, men understreker at de opplever at det har vært betydelig positiv utvikling i løpet av den siste tiden, særlig i løpet av 2019.

Det minnet rett og slett litt om en polsk riksdag

Steinar Dyrli (SV), etter konstitueringsmøtet i Flekkefjord kommunestyre

ÅPENHET

Sender åpenhetsplakat

Pressens offentlighetsutvalg (POU) har nå sendt en åpenhetsplakat til alle landets kommuner. Åpenhetsplakaten består av ti råd utvalget mener kan bidra til mer åpenhet i Kommune-Norge i møte med pressen.

- Her minner vi om at åpenhet og innsyn i kommunens arbeid er både en plikt og en nødvendighet. POU inviterer kommunene til å rådføre seg med oss, om de har spørsmål om åpenhet og innsyn, sier leder i POU, Tron Strand.

POU består av journalister og redaktører fra ulike redaksjoner og jobber for å sikre og forsterke retten til innsyn og tilgangen til informasjon.

ANNONSE

To unike produkter som sammen gir deg hele bildet: dagsavis + ukeavis

Uunnværlig for Kommune-Norge!
Kommunal Rapport

Digital dagsavis: 3.390,-
Digital dagsavis + ukeavis: 3.490,-

Se hele bildet!

